

पुर्खा दय्क तकगु सम्पत्ति, भीगु कला व संस्कृति
पिकाक-भक्तपुर नगरपालिका

पुर्खा दय्क तकगु सम्पत्ति, भीगु कला व संस्कृति

बिजुक्छें

नेपाल संवत् १९४१ कौलागा / २०७८ कार्तिक १५ / 2021 Nov / ल्या: ४६, दाँ: ४

पीछकगु नेपाल भाषा साहित्य तः मुंज्या या
पाहाँत नपां मू पाहाँ
नारायणमान बिजुक्छें (का.रोहित)

नेमकिपाया नायो भाजु नारायणमान बिजुक्छें जु पाखं ख्वपया
ऐतिहासिक पुखुत स्वः माल (२०७८ कार्तिक ४ गते)

विद्यार्थी निकेतन ब्वनय्कुथी पुलांगु सम्पदाया अवशेष लुयो वल
(२०७८ कार्तिक १० गते)

; DkfbSlo

@)* sflt\$!%, C^a\$ &@, j if\$

ने.सं. ११४२ न्हँ दँ या भिन्तुना

ने.सं. ११४१ दाच्छीसालं हे कोरोना महामारीया ल्वचं भुंकः वितयजुला, हलिमय ब्याकः डाडः, पुडः, वयो च्वंगु कोभिड १९ या हुनिं नेपःया अर्थतन्त्रय् तस्कं बाँमलागु लिच्चः लात । उद्योगधन्दात दिक्क्य् माल । ब्वनय् कुथित चाय्के मखान । पर्यटन उद्योगत फुक्क दिक्क्य् बाध्य याता । च्यागु लाख स्वयो अपः नागरिक पिन्ता लिच्चः लाकगु थुगु ग्यापुगु ल्वचं हिंछुद्वम्हा स्वयो अपः मनूत सीय धुकल । भ्नीगु नेपः दे अजनं ग्याय म्वाय्कः ल्वय तांगु मरुनि । भ्नी सुरक्षित जुय मफ्यानी । स्वास्थ्य सुरक्षाया मापदण्ड पालना याडः थी थी ज्या भ्वःत हज्याकः च्वंगु दः । नागरिकपिन्ता ल्वचं सुरक्षित याय्ता खोप अभियान नं न्ह्याकःच्वंगु दः । अजनं अपलं नागरिकपु सुरक्षित याय्ता खोप काय् खांगु मरुनि ।

कोरोनाया हुनिं थलापरय् जुयो च्वंगु अर्थतन्त्र जक त्वहः चिडः नेपःया सरकारं मिलिनियम च्यालेन्ज कम्प्याक्ट (एमसीसी) पारित यायगु कुतः याडः च्वंगु दः । एमसीसी पाखं वैगु ५५ अर्बतका दां हिन्द प्रशान्त रणनीति (आइपी एस) याय्गु खः धाय्गु सिड्क-सिड्क सरकारं अनुदान काथं वगु दकः उगु दां काय्गु सम्भौता उकीं न्ह्याकागु खाँ नपां काय्गु याड पारित याय्ता साडः च्वंगु दः । उगु सम्भौता अनुमोदन याःसा नेपःदे अमेरिकाया उपनिवेश जुड्गु सम्भावना पाखं सचेत यायां उकिया विरुद्धय चर्को विरोध नं याडः च्वंगु दः । नेपाल क्रान्तिकारी विद्यार्थी संघ व नेपाल क्रान्तिकारी युवा संघ या न्हयलुवाय् जिल्ला जिल्लाय् वाडः एमसीसी या चर्को विरोध याडः च्वंगु दः । नेपःमि पिनिगु अपलं विरोधया हुनिं शासक दलं संसदं एमसीसी अनुमोदन याय् मफूनि ।

थुगुसी हे न्यायपालिकाय् नं तच्चतं विरोध जुला । सर्वोच्च अदालतं नेकतक सरकारं विघटन यागु प्रतिनिधि सभा पुनः स्थापना यागु जक मखु कार्यपालिका व संवैधानिक नियुक्ति खय् नपां भाग माला धःगु खाँ पिब्वय् हला । शान्ति व राजनैतिक स्थायित्वया लागिं प्रतिनिधिसभा पुनः स्थापना जूगु दक दाबी यापुं सत्ता गठबन्धनया दलतय्सं स्वलातक सरकारता पूर्वांकःमन्त्री मण्डल दय्के मफगु खःसा पूर्णता ब्यूगु पीधौहे मफूबलय् छम्हा मन्त्री राजिनामा बियमःगु अवस्था वला । प्रधान न्यायाधिशया माग याडः नेपाल बार एशोसियसन आन्दोलन याडः च्वंगु दःसा सर्वोच्च अदालतया न्यायाधिसपिसं अजम्हा प्रधान न्यायाधिसं धःथें इजलासय् च्वनय्मखु दक आन्दोलन याडः च्वंगु दः ।

थुगुसीया नेवः दाँ क्वचाइथें च्वं बलय् बेमौसमी वर्षा याडः किसानतय्गु अबौं तकाया लयो तःगु वा नोक्सान जुल । सलंसया ज्यान वान । चलं वाडः, खुसी बः लं ल्हाडः देशय् तः हांगु नोक्सान जुल । सरकारं अथे दुःख जूपुं पीडित जनताता मः काथंया राहत या व्यवस्था याडःच्वंगु मरु । जनता धःसा सरकारं याडः बिड्गु आशां च्वडः च्वंगु दः । सरकारं धःसा थुखय् पाखय् ध्यान तयो च्वंगु मरु ।

थुगु दाँ नेपःया नेपःमि पिनिगु लागिं भिं मजु । नेहु पेन्हु लिपा हे भ्नीसं ने.सं. ११४१ ता विदा बियो न्हँ दँ ११४२ ता लसकुस याय ताडा । ने.सं. ११४२ न्हँ दँ बलय् मचः मगा व मछिं धाय्गु मदय् मः, कोरोनानपां नेपःमिपिसं ल्वाडः त्याकय् फय्मः, एमसीसी खारेजी, स्वतन्त्र न्यायपालिकाया सुनिश्चितता व चलं ल्हाडः, खुसी बःलं ल्हाडः दुःख जूपुं जनतां उचित क्षतिपूर्ति काय् दय्मः दक भिन्तुता देछायो च्वडा ।

पिकाक-ख्वप नगरपालिका/सम्पादक-आशाकुमार चिकंब्ज्जार, डेस्कटप-धन लक्ष्मी त्यात, आवरण सज्जा-रेणु ध्वजू, थाकू- भक्तपुर अफसेट प्रिन्टर्स फोन ल्याः ०१-६६९३०४३, ई-मेल- khwopapau@gmail.com

न्हयनेगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

का.रोहितया स्वकगु कोरिया भ्रमण

१३ श्रावण २०५०

नारायणमान बिजुकुछें

२८ जुलाई १९९३ (१३ श्रावण २०५०) या सुथाय् दानय्वं झ्यालं पिनय् स्वया । द्यो अथे हे तपुयो च्वनातिनी, मौशमय् छुंनं ह्यूपा मवनि । सर्गं ख्यं से च्वंक त्वपुयो च्वना । पूर्व खानय् मरु, स्वनिगया चिकुलाया इलय् थें खसु नं खानय् मरु । छतिहे चिकुगु धःसा मखु अलय् वः नं वगु मखु अजु चायपुगु मौसम !

इलचं (घडीं) सुथाय् सिया गुता ई (९:००) क्यनय् धुकल । स्वनिगः पाहां छें (उपत्यका अतिथी सदनं) जिपुं च्वडागु कारत पितृभूमि मुक्त युद्धया विजयी स्मारक पाखय् ब्वाकय् यंकः च्वन । ज्या इवः काथं जिपुं ९:३० ताइलय् स्मारकया लुखा हःनय् केहें वया । प्योड्याड्यागया पोथोड्याग खुसी सिथय् १ लाख ५० हजार वर्ग मिटर क्षेत्रफलय् डाडः च्वंगु उगु स्मारक अखुनं २६ जुलाई खुनुं तिनि राष्ट्रपति किम इल सड्यां ह्याउंगु रिबन च्याडः उलेज्या याडः द्यगु जुयो च्वना ।

स्वकुमि भाजु मयजुपुं अपलं भिड खानय् दः । मां ब्वापुं नपां मचाखाचात बुहाबुही पुं, ल्यासे ल्याम्होपुं सकलीं छगु तःहांगु उत्साह ज्वडः स्व वयो च्वंगु खानय् दः । पुचः पुचः ब्वनामिपुं ड्रम थाडः, बैण्ड

पुयो थः थः गु प्रस्तुति न्हयब्वयगु ज्याइवः पूर्वाभ्यास याडः च्वना । थुगु ज्या इवः याता जक तय हःगु अस्थायी पसलय् नयगु नसा न्याडः मचात लयतायो च्वना । पशुपतिया मेलाय, स्वनिगःया मोहनी, स्वन्ति बिस्काया इलय् थें मनूत फयां फक्व बां बांलागु नं फियो विजय स्मारक (victory) स्वः वपुं जुयो च्वना धात्थें व छगु तस्कं लोकं ह्वागु देगः थें मति तयो ।

हिंछगु तः तः हांगु लडाइया वीर गाथात कियो तःगु सिज व मेमेगु धातुं इवातां (सालिकं) दय्क तःगु खं पितृभूमि मुक्ति युद्धय् कोरियाली जनसेना व जनताया वीरताता स्पष्ट प्रतिविम्बित याडः च्वंगु दः । शत्रुता हमला याबलय्या साहस व आक्रोश (तं) वीरांगणापुं बन्दुक (तुबः) व चिकित्सादलया बाकस ज्वडः संघर्षय् दुतिडः च्वंगु गम्भीर मुद्रात (पहःत) शत्रुता बम कय्कः जहाडया च्वय तोपत ध्वा ध्वांः न्ह्याकः च्वंगु तस्कं थाकगु ज्यात नपां घाइटे व घःपः या वास्ता हे मयासीं सास दः तलय् साहस याडः शत्रुया विरुद्धय् ल्वाडः च्वंगु व स्मारकं अमेरिकी साम्राज्यवादी आक्रमणता स्वकुमि

भाजु मयजु पाखं थुकलं (घोर घृणा) बिडकय् फःगु तस्कं बांलागु स्मारकं योद्धापिसं थःगु पितृभूमिया निंतिं ज्यान उत्सर्गं याय्ता नं लिफः मस्वसें अपलं अपः योद्धातयगु मुद्रात स्वयो अपलं अपः योद्धा व वीर सहिद पिन्ता अपलं श्रद्धा भाव स्वकुमिपिनि पाखं बियो च्वंगु खानय् दः । नपां स्वस्वं स्वकुमि पिन्के नं अजगु हे जोश पिज्वःगु यत्थें खानय् दः ।

थःगु पितृभूमि म्वाकः तय्ता थःथःगु ज्यान लाहापा द्वालयें तयो मुक्तियुद्धय् दुब्वाडः वापुं शुरवीर पिनिगु त्याकगु (विजय) या मुख्य स्मारक स्वयानिं धात्थें पितृभूमिया मुक्ति युद्धं त्याकय् धुंगु मति वाना । युद्धया म्हागसं न्हयलं चःगु थें नगु (तारा) दःगु ह्योगु ध्वाय्यता अफ्क च्वय थ्यंकः ल्हाडः बन्दुक ज्वडः च्वःपुं कोरियाली जनसेनां लाहा ब्वयकः तः सलं 'विजय' (त्याःगु) या सः थ्वय्कगु धात्थेंगु खौं स्मारकं कयं ।

धात्थें खः, कोरियाली युद्ध (१९५०-५३) चानचुनगु युद्ध मखु । संसारया वीरतापूर्ण लडाइया छगु ब्वसेलागु छगु बलिदानपूर्ण युद्ध खः । कोरियाली जनतां तस्कं च्वःजःगु साहस व वीरतापूर्ण चरित्रपिनिगु खौं खं जःगु महाकाब्य व महाभारत खः । कोरियाली पितृभूमि मूर्तिया कलाकार पिसं २४० टन सिजः व मेमेगु धातु ल्वाक छ्याकडः कियो दय्कगु खः ।

पितृभूमि मुक्ति युद्धया विजयया स्मारक स्वस्वं जिपुं प्योड्याड्या प्यदोकां लागु लाँ त्यालाँ कायगु जमिन दुनयें दय्कः तःगु भूमि मार्ग (सव-वे) स्वः वाडा । यें रत्नपार्क भोटाहितीया भूमिमार्ग स्वयो प्योड्याग याड्याग उगु सवःवे तस्कं सुविस्तां जःगु तः ब्यागु नपां ब्यवस्थित खाडा । प्यखेरं वानय् छिंगु प्योड्याड्या भूमिदुनयया सव-वे जिमिसं यें या लागि दय्के छिंगु लाँ काथं मनय् तया । जीवनजीं तस्कं हे बांला ताय्कल, वयक लय्ताल नपां जिनं लय्ताया ।

पीछकगू नेपाल भाषा साहित्य तःमुंज्याः जनताता हिन्द प्रशान्त रणनीति व एमसीसी छु खः ध्वाथुइकः कानय् मः

का. रोहित

कोरोनाया भय नपां सचेत जूयो पी छकगू नेपाल भाषा साहित्य तः मुंज्या व सांस्कृतिक ब्वज्या ने.सं. ११४१ कौलाश्व द्वादशी व त्रयोदशी नेहुं यंक ख्वप नगरपालिका वडा नं. ६ देकोचाया ख्वप कलेजया हःनयँ जगू खः ।

ज्या इवःसं नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नायो भाजु नारायणमान बिजुक्छें (का.रोहित) जू मू पाहाँ काथं भायो निर्देशन याडः द्यूगू खःसा देया राजनीतिक नेता-कार्यकर्ता, थी थी लागया विद्वान, च्वमि, कवि, कलाकारपिसं थी थी विषयल्य दुग्यंक बिचः प्वंकः द्यूगू खः ।

उगु ज्या इवःसं नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नायो नारायणमान बिजुक्छें जुं देयाता भिं मयाइगु एम सी सी सम्भौता छु खः धायगु विषय अपलं जनतातय्ता थुइकय बियो सचेत याय मःगु उकिया लागिं एमसीसी विरोधया ज्या इवः देया गां-गामयँ थ्यंक यंकय् मःगु, अः जुयो च्वंगु विरोधया ज्या इवः मलिकसें न्ह्याकतुं च्वनय्मःगु खौं ब्याकसे संसारया थी थी देशया नक्सा क्यडः जनताता हिन्द प्रशान्त रणनीति (एमसीसी) या खौं काडः सचेत याय्मः धायोदिल ।

तः मुंज्या जुइथाय् अपलं ताः हाकगु रचनां स्वकुमि दाजुकिजा तताकेहँपिन्ता आय बुकः बिइगु नपां ब्वनय्गु शैली मतः धःसा स्वकुमि व न्यनामिपिन्ता लुयो तय मफैगुलीं दुग्यंगु, बःचा हाकगु च्वसुत च्वकः ब्वंकय् बिय माली । ताः ताः हाकगु च्वसु त दुमथ्याकसा बांलाइला धायगु सल्लाह नं बियो दिल ।

साहित्य दुनय् च्वखँ छगू स्यल्लागु विधा जगुलिं थुकिता हज्याकय्ता थी थी हःनय् हे ज्या इवःत न्ह्याकः समालोचना नं दुथ्याकय् मः धायोदिसे नायो भाजु बिजुक्छें जुं समालोचना याडः बिय फःसा साहित्य दुनय् चः मचः छु खः सिइकय् फैं गु खौं नं काडः दिल ।

ख्वप दे सांस्कृतिक नगरी खः । सम्पदां बिली -बिली जःगु थुगु ख्वप दे म्वाडः च्वंगु सम्पदाया संग्रहालय खः धायो दिसे नायो भाजु बिजुक्छें जुं ख्वप दे दुनय् थ्यं मथ्यं नीखा नीन्यखा छँ छम्हा नं छम्हा छगू नं छगू विधाया सांस्कृतिक कालाकारपुं दःगु लिं भीगु

सांस्कृतिक लागु अः तक नं च्व जायो च्वंगु नपां अपलं सांस्कृतिक गुरु पिसं न्हुंगु पुस्ताता थमनं सयागु सांस्कृतिक पक्ष लः ल्हाड वयो च्वंगुलिं वयकपुं विश्व विद्यालयया प्राध्यापकपुं सरह खः धायो दिल ।

ख्वप देता खुला विश्वविद्यालय काथं हछ्याय् मः धायो दिसे वयकलं सरकारं ख्वपय विश्व विद्यालय तयगु स्वीकृति मब्युसां शिक्षाता उत्पादन श्रमनपां स्वापु दैगु शिक्षा बियमः धायोदिसे संस्कृतिया प्राज्ञिक अध्ययनता मदिकक हछ्याड यंकय् मः धायो दिल ।

नायो भाजु बिजुक्छें जुं विश्व विद्यालयं याइगु ज्या अः निसें हे भीसं न्ह्याकः यंकय् मः धायो दिसे नेपाल मजदुर किसान पार्टी बिचः या युद्ध याडं तुं च्वनिगु खौं ब्याक दिल ।

पी छकगू नेपाल भाषा साहित्य तः मुंज्या दबुलीं थी थी विधाया खुम्हा सांस्कृतिक गुरुपिन्ता व कृषि विशेषज्ञ बाबुकाजी भोमिता नगद, हनापौं नपां दोसल्लां ड्युकः हानय् बहम्हा नारायणमान बिजुक्छें जुं हानेज्या याड द्यूगू खः ।

नेहू तकया साहित्य ब्वनय् ज्याखय् धिं धिं बल्ला खय् चिनाखँ खय् न्हापा बिकल प्रजापति, ल्यू शकुन्तला महर्जन, ल्यूया ल्यू काशिराम बिरस, हपा अर्चना छुकां व बाखं खय् न्हाप श्री या पहिजु, ल्यू एल. के. सुन्दर ल्यू या ल्यू श्री भक्त जोशी (सँक्व) व हपा सिरपा कृष्ण प्रसाद सुवालता मू पाहाँ नारायण मान बिजुक्छें जुं सिरपा लः ल्हाड द्यूगू खः ।

हानेज्या यापुं स्थानीय सांस्कृतिक गुरुपुं कृष्ण सितिखु, न्हुच्छेकुमार अवाल, हरिभक्त सुवाल, हरिराम सुवाल, तुल्सी शाही व कृष्ण प्रसाद दथेपुथे जु पुं खः । कृषि विशेषज्ञ जुयाता नीद्व तका दां व स्थानीय सांस्कृतिक गुरुपिन्ता म्हां हिद्व हिद्व तका दां नपां हानय् बहम्हा नायो भाजु बिजुक्छें जुं लःल्हाड ब्यूगु खः ।

ज्या इवःसं ३१ गते कौलाश्व द्वादशीखुनुं मुंज्या नायो प्राध्यापक विश्व मोहन जोशी जुं भाला कुबियो द्यूगू खः सा कार्तिक १ गते कौलाश्व त्रयोदशी खुनुं मुंज्या नकीं स्रस्टा समाज नेपालया दुजः शिक्षिका मयजु सुशिला कर्माचार्य जुं भाला कुबियो द्यूगू खः ।

तःमुंज्यासं एमसीसी सम्भौता विरोध

नेमकिपा छ्याञ्जे - प्रेम सुवाल

अमेरिकी सरकारया सहयोग निकाय मिलेनियम च्यालेन्ज कर्पोरेशन (एमसीसी) व नेपाली कांग्रेसया देउवा सरकारया दशवी २०७४ भदौ २९ गते जूगु विद्युत प्रसारण लाइन व लाँदय्केगु विषयसं याय्गु ग्वाहालीया सम्भौता मिलेनियम च्यालेन्ज कम्प्याक्टता एमसीसी सम्भौता धाला ।

एमसीसी निकायं सन २०१८ अक्टोबर २ खय् छोयोहःगु पौ काथं उगु सम्भौता ज्या छयल्य् हाँ नेपःया संसदं अनुमोदन याय मःगुलिं थुगु सम्भौता माओवादी समर्थन दःगु एमालेया ओली सरकारं २०७५ माघ ३० गते संसद सचिवालय दर्ता यासेलिं सार्वजनिक जुल । सम्भौताया पृष्ठभूमि सं नेपः या संविधानया धारा २७९ या (क) व (घ) खय् चवयोतःगु सन्धि वा सम्भौताकाथं देता ब्यापक, गम्भिर व लिपाथ्यंकया दीर्घकालीन बांमलागु लिच्वः

मलाइगु साधारण प्रकृतिया सन्धि अथे धाय्गु सम्भौताया अनुमोदन प्रतिनिधि सभाया साधारण बहुमतं जुय फः धाय्गु चवयो तःगु दः ।

धात्थे धाय्गु खःसा थुगु सम्भौताखं देता लिपाथ्यंक बांमलागु लिच्वः लाकिगु जक मखु देता अमेरिकी साम्राज्यवाद व भारतीय विस्तारवादया नव उपनिवेश याइ । उकीं थुगु सम्भौता खारेज याकय्ता दे ब्याक विरोध जुयो च्वंगु दः । नेपाल मजदुर किसान पार्टी व थुकिया युवा- विद्यार्थीतय्सं देया ५२ थाय् स्वयो अपः थासय् एमसीसी सम्भौता खारेज याकय्ता विरोध जुलुस व सभा यागु दः । विरोध जुलुस व सभा अनं न्ह्याकः च्वंगु दः ।

सम्भौताया धारा २.४ य् 'एमसीसी सहायक उपाध्यक्ष कम्प्याक्ट अपरेशन विभाग, युरोप, एशिया प्यासिफिक व ल्याटिन अमेरिकाता अतिरिक्त प्रतिनिधिकाथं नियुक्ति यागु चवयो तःगु दः ।

सन २००४ निसें अमेरिकी साम्राज्यवादं हिन्द-प्रशान्त लागाय् अमेरिकी सैन्य गठबन्धनया लागिं एमसीसीपाखं ग्वाहाली न्ह्याकला । थुगु सम्भौता काथं नेपालता विइगु ५० करोड अमेरिकी डलर अमेरिकी सैन्य गठबन्धन दुनय याय् हे खः ।

सन २०१८ फेब्रुअरी २५ य् नेपालय् भःम्हा अमेरिकी विदेश सहायक मन्त्री जोसेफ एच फेल्टरजुं नेपःया उब्लेया रक्षामन्त्री ईश्वर पोखरेर जू नपां नेपः व अमेरिकाया दशवी सैनिक गठबन्धन क्वातुकय्गु मति दःगु खाँ काना ।

सन २०१८ डिसेम्बरय् अमेरिका भःम्हा उब्लेया विदेशमन्त्री प्रदिप कुमार ज्वाली जुं उब्लेया अमेरिकी विदेशमन्त्री माइकल आर पोम्पेओ नपां हिन्द प्रशान्त रणनीति (एमसीसी) सम्भौता याइ तः काथंया ५० करोड डलर व प्रजग कोरिया विरुद्धया नाकाबन्दी कडा याय्गु विषय खाँ जुल । परराष्ट्रमन्त्री ज्वाली नेपालय् ल्याहाँ वगु ला बला लिपा प्र.मं केपी ओली नेपालय प्रजग कोरियाया लगानी व ज्या सानिपुं श्रमिकत लिता छ्वता । एशियाय् अमेरिकी साम्राज्यवादया विरुद्ध ल्वाड च्वंगु दे प्रजग कोरियाया लगानी लिता छ्वगु उब्लेया ओली सरकारया निर्णय हिन्द प्रशान्त लागाय् अमेरिकी सैन्य गठबन्धनता समर्थन यागु खः ।

सन २०१९ जनवरीखय् हिन्द प्रशान्त लागाय् अमेरिकी सैन्य कमाण्डर एड्मिरल फिलिप डाभिड्सन नेपालय वयो उब्लेया प्र.म. ओली, प्रमुख प्रतिपक्षी दल नेकांया नेता देउवा रक्षामन्त्री पोखरेलता नपालाड हिन्द प्रशान्त लागाय् अमेरिकी सैन्य गठबन्धन व एमसीसी सम्भौताया बारे खाँ जूगु खः ।

माओवादीया प्र.मं वाबुराम भट्टराई जुं सन २०१९ खय् एमसीसी सम्भौता

न्हयनेगुगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

न्हयाकगु खः । उकिया दाच्छी लिपा अमेरिकी साम्राज्यवादता नेपः नपां मंकः सैन्य युद्ध अभ्यास याकयता अनुमति बिला ।

सन २०१७ सं छाउनी च्वंगु नेपाली सेनाया रेञ्जर गणय् हिन्द प्रशान्त लागाय्या दुनय लागु दां १८ करोड अमेरिकी ग्वाहालीखय् 'रिजनल क्राइसिस म्यानेजमेन्ट सेना' निस्वाना । हिमाल पारिया जिल्ला मुस्ताङ्गय च्वंगु नेपाली सेनाया 'माउन्टेन वारफेर' तालिम केन्द्रे हिन्द प्रशान्त रणनीतियाय्हे छुं भाति अमेरिकी डलर ग्वाहाली याता । अः आना अमेरिकी सेना नपांया 'माउन्टेन वारफेर' व ल्वहँपर्व (चट्टान) गय्गु तालिम कायो च्वना । सन २०७४ य् अमेरिकी साम्राज्यवादया ग्वाहालीखय् तिब्बती शरणार्थीपिनिगु नामं उपद्रयाहातय्सं नेपःया थाय् छ्यलः चीनया विरुद्ध ज्या खाँ याता । कम्युनिस्ट चीनया विरुद्ध अमेरिकी साम्राज्यवादया ज्याइवः अः हिन्द प्रशान्त रणनीतिया नामं ह्छ्याड च्वंगु दः ।

अमेरिकी रक्षा विभागया हिन्द-प्रशान्त अवधारणाखय् उब्लेया अमेरिकी राष्ट्रपति ट्रम्पं सन २०१७ नोभेम्बरे भियतनाम भ्रमणया इलय् हिन्द प्रशान्त रणनीति पिब्वता । थ्वनं हाँ थुकिता एशिया-प्रशान्त रणनीति धाड्गु खः । ट्रम्पं हिन्द प्रशान्त लागता दे तयगु सैन्य गठबन्धन यक्व लिपा थ्यंकता मालिगु खाँ धःगु खः ।

सन २०१९ जून महिनाया अमेरिकी हिन्द प्रशान्त रणनीति प्रतिवेदनय् सैनिक सहकार्य व एशियाया मुख्य साभेदार भारत दक च्वयो तःगु दः । अथेज्गुलिं श्री लङ्कां एमसीसी सम्भौता खारेज यागु खः । नेपःया सरकारं नं थुगु सम्भौता खारेज याय् मः ।

सम्भौताया दफा ६८ खय् सम्भौताया कारणं हानी-नोकसानी, चोट पटक व सी हे सीसां दाबी याय् मरुगु च्वयो तःगु दः । सम्भौताया दफा ७.१ य् सम्भौता व नेपः या कानुन ल्वात धःसा

(बाँभय् जूसा) वहे सम्भौता लागु जुइ धायो तःगु दः ।

अनुसूची ५ य् सरकारं एमसीसीता सार रुपं चित्त बुभय् जुइगु योजना दय्क छ्वय मःगु व उगु योजनाय् भारत सरकारं ज्यु दकः समर्थन याय्मः धाय्गु च्वयो तःगु दः । अनुसूची १ खय् विद्युत प्रसारण लाइन यें लप्सिफेदी, हेटौडा-दमौली-बुटवल निसं भारतीय सीमाच्यें तक दय्केगु खाँ न्हिथाडः तःगु दः । थुकिया अर्थ नेपःया बिजुली भारतं सिङ्गापुरतक यंकिगु खः । भारतय् उर्जा संकट दः । आना कोइला व ग्याँस उत्पादन म्हवँ जुयो च्वंगु दः । भारतया दिल्ली पञ्जाव व आन्ध्र प्रदेशे उर्जा सङ्कट जूगु थौं या कान्तिपुर न्हिपौं खय् च्वयो तःगु दः । भारतया बच्छी स्वयो अपः विद्युत व कोइलाखं धानय् याडः च्वंगु दः । कोइला व ग्यास अभावं हलिमय उर्जा सङ्कट जुयो च्वंगु दः । नेपालं चीन भारत, इण्डोनेशियां कोइला हयता च्वडः च्वंगु दः । कोइलाया अभावं नेपःया सिमेन्ट, अपा, स्टिल, उद्योगय् समस्या पिज्वयो च्वंगु दः । भारत, बेलायत, रूस, फ्रान्स, स्पेन, अमेरिका, नर्वे जर्मनी लगायतया देशय् उर्जा सङ्कट जूयो च्वंगु दः ।

थजगु सङ्कटया इलय् भारत व अमेरिकां एमसीसी सम्भौतापाखं नेपःया विजुली लाकः काय्ता स्वगु खः । शान्ति-सुरक्षा व ग्वाहालीया नामय अमेरिकी साम्राज्यवादं लाहातःगु देशय् आर्थिक रुपं कतया जालय लः वांगु अपलं दसुत दः ।

जिमिसं एमसीसी सम्भौता खारेज याकयता शान्तिपूर्ण विरोध प्रदर्शन व सभा याडागु खः अलय् देउवा सरकारं भदौ २१ गते जिमिगु शान्तिपूर्ण जुलुसय् लाठी मुड्कः अमेरिकी साम्राज्यवाद व भारतीय विस्तारवादता लय ताय्केगु ज्या याता शान्तिपूर्ण जुलुस व सभाखय् दमन याइम्हा देउवा सरकारता कुंखिडः भर्त्सना याय् ।

कर छलय् याड देशय् लगानी याम्हा चौधरी, गोल्ला नपांया खबौं तका हाकुगु

धन जफत याय् मः । तः तः हांगु उद्योगी-ब्यापारी तय्सं मपूगु ३५ अर्ब बिजुलीया महसुल काकय् मः । भारतीय बजाज कम्पनीया मोटर साइकल आयात याम्हा गोल्ला कम्पनीता पुलय् म्वायकः छुटब्यूगु ७६ करोड भ्याट असुल याय् मः । १७ अर्बया मेलम्ची योजनाय् ६० अर्ब खर्च याता । माथिल्लो तामाकोशी ३५ अर्बया ८० अर्ब तुकला । द्रुतमार्ग मःगु हे मखु । अलय् थुकिया लागिं ५० अर्ब तुइ धःगुली २०० अर्ब थ्यंकला । अः बेरुजु ६ अर्ब मयाकं प्याहाँ वल । सार्वजनिक ऋण १७ अर्ब थ्यन । इलय् हे योजना क्वचाय्के फःगु जूसा भ्रष्टाचार मयाकय् फःगु जूसा हिगू-नीगू एमसीसीया धेबा थुकी दुनय दः । अथेज्गुयो हिन्द प्रशान्त लागाय् अमेरिकी सैन्य गठबन्धन, एशियाय् भारतता चीन विरुद्ध युद्ध याकय्गु अमेरिकां भारतता ल्वाभः मियगुया लागिं दय्कगु एमसीसी सम्भौता मःगु मरु ।

अमेरिकां 'क्वाड' नांया अमेरिका, अस्ट्रेलिया जापान व भारतया सैनिक मोर्चा नं दयकलसा अउकस नांया अमेरिका, अस्ट्रेलिया, बेलायतया सैनिक मोर्चा दयकला । थुगु इलय् भारतं अमेरिकाया लिनय्-लिनय् जुयगु मखु, अफगानिस्तान, पाकिस्तान, चीन श्रीलङ्का, नेपाल, बङ्गलादेशनपां मैत्रीपूर्ण स्वापु तयो एशिया व ल्यंदःगु हलिमय शान्ति ल्यंक तय्गुलि ज्या याय्मः ।

थौं या कान्तिपुर न्हि पौ' खय् एमसीसी सम्भौता पारित याय्ता हे संसद बैठक ताः हाक च्वंगु खः धाय्गु बुखौं प्याहाँ वला । अमेरिका व भारतं बेलायती उपनिवेशवाद विरुद्ध आन्दोलन या थें नेपालय् भीसं नं एमसीसी सम्भौता खारेज मयातलय् संघर्ष न्ह्याकतुं च्वनय् मः ।

(नेमकिपाया छ्याञ्जे नपां सांसद प्रेमसुवाल जुं पी छकगु नेपाल भाषा साहित्य तःमुंज्या सं नेन्हू खुनुं (२०७८ कार्तिक १) बियो दय्गु न्वचुया सार-सं)

व्यवस्थित सहर दय्केता आवास योजना व्हयाकागु खः ।

ख्वप नगर प्रमुख सुजिल प्रजापति

पीछदा हाँ निसै नेपाल भाषा साहित्य तः मुंज्यां भाय् व साहित्य च्वजाय्केता जनताया पक्ष ज्या साड वयो च्वंगु दः । वैगु दिनय नं श्व स्वयो नं अपःअभ्र बांलाकः स्यल्लाकः देश व जनताया पक्ष ज्या सानय् फय्मः, भिन्तुना ।

भी फुक्क अजनं कोरोनाया भयखं धात्थे खय्कः सुरक्षित जुय मफ यानी । ख्वपया फुक्क वनय् कुथित अजनं धुक्क याड चाय्के मफनी । वांगु असोज १० गते निसै वनय्कुथि हे सःतः जाँच काय्केगु खाँ क्वछिडा थुगुसीया मोहनीया इलय् नं जिपुं तस्कं चिन्ता कायो जुया । अपलं हुलमुल यातकिं संक्रमण जुयो पाडांपानय् मफय्क ल्वय जुइ दक ग्या ग्यां अपलं सचेत जूयो तलेजुई दुनय् जुइगु पुजाखय् बली मब्युसें मः काथं पूजा आज्ञा जक याय्गु खाँ क्वः छिडा काथं ज्या न्ह्याकला । थौ या थुगु ज्याइवः या दबुली ख्वपया स्वास्थ्य स्थिति व देको मिबा इटापाके आवास योजनाया खाँ जनताता धवा थुइकेगु कुतः याडा ।

१) ख्वप देया स्वास्थ्य स्थिति

भीसं सिया कोरोना ल्वचं ख्वप देशय् नं बाँमलाक लिच्वः लागु । जनताया स्वास्थ्यता बिचः याडः २०७८ वैशाख १७ गते निसै ख्वप अस्पताल कोभिड युनिट चाय्कः कोभिड ल्वयजूपिनिगु सेवा न्ह्याका । ख्वप अस्पताल अः तकखय् ४५५ म्हासिता सितिकं स्वास्थ्य उपचार सेवा बिय धुंकल । ख्वपया जनताया स्वास्थ्य संवेदनशीलताता बिचः याडः कोभिड पाखं जनताता मपुंकः मथिइकः तय्ता सम्भव दःगु फुक्क उपायत याडा । सरकारं थजगु संकटया

इलय् स्वास्थ्य बिमा बापतया धेबा ख्वप अस्पतायाता बियमःगु थ्यं मथ्यं खुगु करोड तका दां मब्युसें तयो तला । ख्वप अस्पतालया भवन जाइ थें च्वनय् धुंकल । आर्थिक समस्या वैगु खानय् दः सेलिं जिपुं जनताया दशवी वाडा । जनतां ख्वप नगरपालिका व ख्वप अस्पतालता विश्वास याड लच्छीया दुनय् खुगु करोड स्वयो अपः धेबा विपद् व्यवस्थापन कोषय् मुनय हला । संकटया इलय् ग्वाहाली याडः द्युपुं ख्वपदेया जनतात देया थी थी जिल्लाया जिल्लाबासीपुं, विदेशय् च्वडनं आर्थिक ग्वाहाली याडः द्युपुं सकलें नेपःमि दाजु किजा तता केहँ पुं नपां फुक्क ग्वाहाली यागु संघ-संस्था तय्ता दुनुगलं निसै सुभाय् देछाय् । छिकपिनिगु हे ग्वाहाली खं अक्सिजन प्लान्ट निस्वाडः सकल नगरबासीपिन्ता धेबा म्वायक अक्सिजन इडः च्वडागु खः ।

स्वास्थ्यया बारे सःस्युपुं विज्ञपिसं धायो च्वं काथं खोप काय्गु हे कोरोनां ल्वचं मपुंक जुयगु छगु बांलागु उपाय खः । अथे जूगुलिं ख्वप नगरपालिकां सकल नगरबासीपिन्ता खोप बियगु मतिं ज्या साड च्वंगु खः । अः तक खय् ख्वप नगरपालिकां भेरोसेलेनिका ९४,२२२ व २६२३, जोन सन ३२०७ व कोभिड सिल्ड ७,५४५ याड मुक्कं १,०१७६७ डोज खोप बिय धुंकगु दः ।

जनताया स्वास्थ्यता हदाय् तयो मोहनीया इलय् नं जिमिसं ख्वप अस्पतालया ओपिडी सेवा चाय्क च्वडा । थजगु इलय नपां न्हिं सत्याम्हा स्वयो अपः ल्वगि तय्गु उपचार याड च्वना । मेगु इलय् न्हिं डासम्हा स्वयो अपः ल्वगितय्गु उपचार याड सेवा याय्गु खः । इमर्जेन्सी च्छी न्हिच्छी हे चाय्क च्वंगु दः ।

स्वास्थ्य थजगु अतिकं महत्वपूर्ण लागाय् नपां सरकारं बिमा वापत वियमःगु धेबा मब्युसेलिं फुक्क अस्पताल समस्यां वाथा वाथा काड च्वना । मध्यपुरया कोरिया मैत्री नगरपालिका अस्पतालं गुगु करोड बिमा रकम काय मखांसेलिं असोज १ गते निसै विमाया विरामी पिनिगु उपचार मयाय धुंकल । नीखुगुकरोड धेबा काय मः सेलिं धुलिखेल अस्पतालं नं आर्थिक संकट लाड उपचार याय्ला मयाय्ला काथं याडः च्वंगु जुल । ख्वप अस्पतालता नं अजनं बिय मःगु थ्यं मथ्यं प्यंगु करोड तका दां सरकारं मब्युनि । सरकारं बियमःगु धेबा मथां बियो स्वास्थ्य उपचार अःपुकय्ता सरकारता ध्यान श्वहे मञ्चं आकर्षण याय् ।

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ य् ख्वप अस्पतालय् १,१२,०२२ म्हासिता स्वास्थ्य उपचार सेवा बिला । आ.व. २०७८/७९ या न्हापांगु न्यला साउन व भदौ खय् २८,४७१ म्हासिता व भगवती स्थान स्वास्थ्य केन्द्र १,१६२ म्हा याड २९,६३३ म्हा सिता उपचार सेवा ब्यगु खः । सामुदायिक आँखा केन्द्र च्याम्हासिंग पाखं साउन

न्हयनेगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

व भाद्रख्य ४,०५० म्हासिता सामान्य उपचार व ५५ म्हासिया मिखाया अपरेशन जूगु खः । तीलगड्गा आँखा केन्द्रतक वानय् म्वाय्क आनायाय् हे विशेषज्ञ डाक्टर पिनिपाखं सेवा ब्यू ब्यू वयो च्वंगु खाँ ब्याक च्वडा । मिखाया ल्वगिपिन्ता वियगु सेवा तिलगड्गाय् स्वयो दांकः याडः च्वंगु दः । नगर व नगरबासीपिनिगु स्वास्थ्य उपचारे जिमिगु क्षमतां ब्यूतल्य् छतिं हे म्ह्वचा याय् मखु ।

२) देको मिबा आवास योजनाया स्वायँ

देको मिबा इतापाके योजना ख्वप नगरपालिका पाखं न्ह्याकगु योजना खः । मुक्कं १,६५४ पी जग्गाय् डांगु उगु योजना २०७२/१०/२५ गते राजपत्रख्य सूचं पिथाडः नेपाल सरकारं स्वीकृति ब्यूगु योजना खः ।

ख्वप नगरपालिका देयाय् हे दकलय् चिच्याहंगु नगरपालिका जूगुलिं थानाया जग्गाख्य थः यत्थे छँ दाडः हःसा नगरया पहः बांलाई मखु । भ्नी पुलांगु प्राचीन व्यवस्थित ख्वप देशय् च्वडः वयापुं खः । ख्वप नगरपालिकां नगरया ल्यं दःगु थासय् नं व्यवस्थित आवास योजना दय्केगु मतिं कमल विनायक, लिवाली व तुमचो दुगुरे योजना क्वचाय्क्य धुंकगु दः । अः देको मिबाइतापाके योजनाया ज्या हज्याक तुमचो दुगुरे योजना क्वचाय्क्य धुंकगु दः । अः देको मिबाइतापाके योजनाया ज्या हज्याक च्वंगु खः । अः तक नगर दुनय् न्ह्याकः च्वंगु योजनात मध्ये थव दकलय् तः हांगु योजना नं खः ।

लिवाली ख्वप इञ्जिनियरिड्ग कलेज व ख्वप कलेज अफ इञ्जिनियरिड्ग थजगु नेगू कलेज चाय्क च्वंगु तुमचो दुगुरे अवास योजनाय् भक्तपुर जिल्ला अदालत, मालपोत कार्यालय, नापी शाखा व ख्वप अस्पताल निर्माण व कमल विनायक आवास योजनाय् जनताया माग काथं मचाक्यबः (बालोद्यान) दय्केगु जुयो च्वंगु दः । नगरया माथां वांकः विकास याय्गु नपां व्यवस्थित सहर दय्केगु बाहेकं नगरपालिकाया मेगु छुं हे स्वार्थ मरु । इलय् हे आवास योजना न्ह्याक्य मफूगु जूसा निजी आवास कम्पनि तयसं लाँ मस्वागु जग्गात किसान तय्के ख्वाख्चा मूलं न्याडः थिक्य् याडः मियो करौडौं कमे याड्गु खः । अलय् किसान तय्यता अः पुक बुँ लिकाकिगु खः । नगरपालिकां जग्गावालापिन्ता भिं याय्गु मतिं हे आवास योजनात न्ह्याक वयो च्वंगु खः ।

जग्गावालापिन्ता भिं याय्गु मति तयो फछिं फःतलय् योगदान प्रतिशत म्ह्वँ याय्गुलि जिमिसं अपलं बिचः याडा । आवास योजनां दय्कगु प्रारम्भिक नक्साख्य गुनासो सुभावाया लागिं ३५ दिने सूचं पिथाडागु बेलय् इलय् लाक ६५० स्वयो अपः गुनासो तय् हल । अपलं गुनासो यापिनिगु माग योगदान प्रतिशत म्ह्वँ याय् माला धाय्गु दः । जनताया गुनासोत अध्ययन याडः जग्गावालात पाखं म्ह्वचाख्य नेगू प्रतिशत योगदान म्ह्वँ याडः बिया धःगु काथं अः हकनं नक्सा (दय्केगु) च्वय्गु ज्या जुयो च्वंगु दः । थुकीं याडः जग्गा लिता बियगु लिपा लागु अवश्य खः ।

उगु योजनाय् प्राविधिकपिनिगु काथं लाँयाय् लागिं ३९७ पी (२४ प्रतिशत) स्वयो अपः व खुल्ला क्षेत्रया लागिं ७५ पी (५.२४ प्रतिशत) स्वयो अपः वानिगु अनुमान दः । थुजगु अवस्थाय् फुक्क जग्गावालापिन्ता गना खः आना हे जग्गा बियगु सम्भव मरु अलय् फछिं फक्व थिड्क बियगु कुतः धः सा यागु दः ।

गुलिं पासापिसं तः तः जायकः पखः दय्कला दक गुनासो याता । अः जक स्वः वांसां हे नगरकोट लाँ नपांया जग्गा म्ह्वचा नं ८/१० फिट क्वय् गालय् ला । छु आना जग्गाया संतुलन मिलय याय्ता पःख दय्के म्वला ? अथे हे कासां खुसीया पःखः दय्काबलयं ५० दा तकया खुसी बःया अध्ययन याडः उकिया लिधंसाय् दय्कगु खः । २०७५ सालय् नं तः बःगु खुसी बः वला । उपभोक्ता समितिया फुक्क पासापिनि दश्वी नक्साडिजाइन याड्गु कन्सल्ट्यान्टहे तयो छलफल ज्या इवः तया । वयकलं पिब्वयो दय्गु खाँया लिधंसाय् फुक्कसिनं छप्वा म्हुतुं ज्यू धायो समर्थन याय् धुंकानी तिनि नक्सा काथं हे निर्माणया ज्या हज्याकागु खाँ नं थाना ब्याक च्वना ।

नेम्हा प्यम्हा सिया थःगु स्वार्थया लागिं ८५ प्रतिशत तक जग्गा कट्टी याताजक मेगु फय्खाँ हचिड्कः च्वंगु दः । फुक्क धाय्थे जग्गा सडक मापदण्ड दुनयँ लागु व गनां गनां २/४ फिट जग्गा ल्यं दः पुं जग्गा धनी पिन्के अः तक नं लाहातय् लालपूर्जा दःनि । अजपुं जग्गा वालापिनिगु लागिं १५ प्रतिशत जग्गा लिता बियगु खाँ क्वःज्यूगु खः । थव जग्गावालापिनिगु लागिं नेगू पक्षता भिं जुड्गु निर्णय खः । थवहे खाँ याता बयबय याडः नगरपालिकां अबौं लवः नय ताना जक भ्रम ब्वलांकः च्वना । गुकीं न्हिनय थें स्पष्टतगु खाँ तपुयो चान्हय थें ख्यूकय्ता जुयो च्वना ।

देको मिबा आवास योजनाता थ्वनं हाँ क्वचाय्कागु योजनात स्वयो अपः सुविधां जःगु व व्यवस्थित याय्गु कुतः जुयो च्वंगु खः । आना वर्षाया नाः वानिगु व फोहर नाः वानिगु बिस्कं बिस्कं पाइप, थाय् थासय् खुल्ला चुकत, वार्डक तय्यता हरियाली क्षेत्र तय्गु थजगु व्यवस्था जुई । चिच्या-चिच्या क्वगु जग्गा दःपुं बुँ थुवः तय्गु निंतिं दुनय् चुकः तयो पिनय् चाकः छिं छँत दानय्गु पुलांगु पह काथं च्वनय्गु व्यवस्था यागु दः ।

जनताया जायज मागत फछिंफक्व सम्बोधन याय्गु कुतः यायां छुं भाति लिपा लाडः वांगु खाँ याता निहँ ज्वडः नेम्हाप्यम्हा स्वार्थी व योजना विरोधीतयसं खःगुं मखुगुं खाँ काडः ल्हाडः च्वंगुलिं योजना हे दिक् याकय्गु वा ज्या याकय् हे मबियगु कुमतिं थुड्कं वा मथुड्कं ज्याजूयो च्वंगु खाडः जिपुं अजु चायो च्वडा । अः बुँ थुवः दाजु किजा तताकेहँ पुं थः मनं हे थुड्कः हज्याय् मःगु ई वल ।

अः योजनाय् जथे पंजाः थानय् ताना ?

आवास योजनाया नेम्हा प्यम्हा पासापुं थी थी पार्टीख्य प्रतिनिधि मण्डल जुयो वाना । अकि जिमिगु धाय्गु छुं हे मरु । वहे

व्हयनेगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

इवल्य् छम्हा जनप्रतिनिधिया ख्वःपा पुयो च्वम्हा एमालेया छम्हा किसान विरोधी नेतां समस्या ज्यंकय्गु मखु भन हे गाथी चिड यंकय्गु सुभावा ब्यगु सामाजिक सञ्जाल्य् खाडा । जिमिसं धायो च्वनय् मालिमखु वं थुगु योजना याकय् मबियता न्हपानिसें हे ख्वप नगरपालिका व नेपाल मजदुर किसान पार्टीया विरुद्धय हज्याडः च्वम्हा कुख्यात मनु खः । निजी आवास योजना न्ह्याकः किसान तयता ख्वयकः माँ ट्रँ मखांम्हा सिनं जाकी ट्रँ दयक अकुत सम्पति मुडः तःमि जूम्हा व थःगु हे पार्टीया नेता तयसं नपां गुण्डाया नायो, अपहरण कारी, भ्रष्टाचारीया द्रुपं बियो तःम्हासिं किसान तयता म्वः मरुगु थासय् दु फ्वायता खःगु मखुगु दयका खाँ काडः द्रुपं बियो नेमकिपाया विरुद्धय वानयता किसान तयता न्ह्यपपतय् स्वं पुयो जुला । गां तपुयो तःम्हा भौचां म्याउँ याड थः ता क्यडः ब्यथें आवास योजनाया विरुद्धय अः वं तप्यंक हे विरोध याडः हला । निजी आवास योजना न्ह्याकः करोडौं करोड सम्पति मुनय् मखांगु लिं तं चायो ख्वप नगरपालिकाया विरुद्धय हः जुला । वयागु द्रुपं तप्यंक नेमकिपा व नगरपालिकाया विरुद्धय जक चाक चाक हिल च्वंगु खः । वयागु द्रुपं बुँदात काथं स्वयः

क) ख्वप नगरपालिकाय् उपभोक्ता समिति च्वंपिसं ३० निसें ५० प्रतिशत छ्यापं नला, सांसद अपहरण गुण्डाया नायो व छ्यापं मकसिं कमिसन खोर दक ख्वपय् जक मखु देशां देछीसिनं म्हा स्पूम्हा बदनामी मनु नं थः थें कतया उपभोक्ता समितिं यागु ज्याखय् तहांगु हे भ्रष्टाचार खांगु जुयो च्वना । भ्रष्टाचारी मिखालं इमान्दार स्यातां खानी मखु । ख्वप नगरपालिकां बांलाक-भिक दाड च्वंगु संरचनाय् जनताया थःगु धाय्गु भावना दयक जनश्रमदान व आर्थिक ग्वाहाली नपां मुकः उपभोक्ता पाखं ज्या सांक वयागु ज्या अः तिनि याय्गु मखु । डातापोल्ह देगः ल्हवनय्-कानयता ६५ लाख १३ हजार लागत इस्टिमेट जूगुली १५ लाख ४७ हजार आर्थिक ग्वाहाली ५ लाख ६३ हजार स्वयो अपः या भौतिक ग्वाहाली व ४२६५ म्हा स्वयो अपलं ज्या ग्वाहाली(श्रमदानं) ज्या क्वचःगु खः । ख्वप नगरपालिकाया मुककं ३८ लाख ७७ हजार तका दां जक खर्च याडः ज्या क्वचाला ।

अथेहे नकतिनी क्वचःगु वत्साला देगः मुककं १ करोड २७ लाख ६२ हजार ल.ई. खय् दानय्गु ज्या न्ह्याकगु खः । थी थी दातापिसं ६ लाख २७ हजार आर्थिक ग्वाहाली दयो मुककं ७७ लाख १३ हजार तका दामं ज्या क्वचाय्कगु खः ।

भैल देगः लाय्कु धवाका लिसें अपलं सम्पदात ल्हवनय् कानय् व दानय्गु ज्या खय् नं ल.ई. स्वयो अपलं म्हवचा धेबां जनताया ग्वाहाली ज्या क्वचाय्गु खः । ठेकेदारत नपां मिलय जुयो कमिशनया सबः थुय धुंकपुं 'सकीनम्हा फाँ' थजपिसं ख्वपय् उपभोक्तां यागु ज्याखय् भ्रष्टाचार खांकिगु छुं अजु चाय् पुगु खाँ मखु । जिमिगु ज्याखं भ्रष्टाचारीतय् न्ह्यो वइ मखु । थ्व धात्थेंगु सत्य खाँ खः ।

ख) मुद्दा तयता स्वं पुयो च्वंगु

नपा लः वापुं जग्गावालातयता वं धाला- 'अःसुंक च्वनय् मते, मुद्दा तः हँ' उपत्यका विकास प्राधिकरण, शहरी विकास व अदालतय् मुद्दा ति, उकी जिमिसं ग्वाहाली याय्' वं निर्देशन बिला । फुक्कसिनं स्यूगु हे खाँ खः अदालतय् मुद्दा तयवं दां दां तक मुद्दा ताः हाय् फः । मुद्दा तयो अदालत आयोजना दिकय् फःसा किसानतयता वयातगु जालय् क्यंकय्गु जः ग्वयो च्वंगु जुल । योजना मथां क्वचाय्के मःगुली अजपुं जनताता दुःख बिइपिनिगु सल्लाह न्यडः जूसा योजनाया भविष्य छु जुई ? छिकपिसं छक बिचः याड दिसें ।

ग) ख्वपय् अःनं राणा शासन दः

ख्वप देशय् राणा शासन खां पिसं ख्वपया स्थितिया छुं भाचाजक थुइकः नुवागु जूसा बांलाइगु खै । शिशु स्याहार निसें कलेजतक नगरपालिकां न्ह्याकः च्वंगु छगू यां छगू नगरपालिका ख्वप नगरपालिका जक खः । गरिब ब्वनामि पिसं धेबा मदयो च्वय थ्यंकः आखः ब्वनय् मखाना धाय् म्वायकः डागू लाख तका तकः शैक्षिक ऋण बियो, गरिब जेहेन्दार ब्वनामिपिन्ता करोडौंया छात्रवृत्तिया ब्यवस्था नपां भूगोल, इतिहास, राजनीतिशास्त्र, संस्कृति व नेपाल भाषा खय् च्वय थ्यंक उच्च शिक्षा ब्वनिपिन्ता पूर्ण छात्रवृत्तिया ब्यवस्था नपां न्ह्यगू कलेज न्ह्याकः दांकः भिकः बांलाक शिक्षा नगरपालिकां बियो वयो च्वंगु दः ।

स्वास्थ्यया लागाय् छँ छँ नर्सिड सेवा, ब्यवस्थित ख्वप अस्पताल न्ह्याकः सामुदायिक आँखा केन्द्र श्वास प्रश्वास केन्द्र न्ह्याक नपां नगरस्तरीय आयुर्वेदिक केन्द्र चायक सर्वसुलभ स्वास्थ्य उपचार सेवा ब्यू ब्युं वयो च्वंगु दः । कला संस्कृति म्वाकः तय्गुलि ब्वस्यलागु ज्या याड? संस्कृतिक मिः पिन्ता हानेज्या, मूर्त अमूर्त सम्पदा तय्गु अध्ययन अनुसन्धान याइपिन्ता प्रोत्साहन काथं धेबा ब्यगु नं ख्वप नगरपालिकां हे खः ।

त्वालय्-त्वालय् खुल्ला ब्यायामशाला, पूर्णकालीन खेलकुद प्रशिक्षक तयो न्ह्यगु कासाया मदिकक प्रशिक्षण, छम्हा छम्हा ल्यासेल्याम्होपिन्ता छगू नं छगू कासाखय् दुथ्याकेगु कृतः दायें दायें पतिकं अन्तरनगर व अन्तर विद्यालय कासाया धिधिं बल्ला व सुचुकुचु व कला संस्कृति म्वाकः तय्गुली च्वः जगु ज्या ख्वपया विशेषता जुय धुंकल । समाजवादी देशय् बाहेकं शिक्षा व स्वास्थ्यखय् थुलि तयो मथां ह्युपा सायद संभव मरु । थजगु अपलं ज्यातद जनताता हृदाय तयो भनपां याड च्वंगु दः । जनताया भिं ज्याखय् जूगु ज्यात भ्रष्टाचारी, तस्कर, गुण्डाया नायो, अपहरणकारी तयसं राणा शासनं खांकिगुलि अजु चायपुय मःगु खाँ हे मरु । अपलं जनताया भिं ज्याखय् जिमिसं त्वः मतसिं ज्या याडं तुं वानय् ।

(२०७८ असोज ३१ व कार्तिक १ गते नेहूयंक जूगु पीछकगु नेपाल भाषा साहित्य तः मुं ज्याखय् न्हापांगु दिनय् ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं बियो द्युगु न्वचु या सार -सं.)

पिछकगु नेपाल भाषा साहित्य तः मुंज्या

थौं यागु मुंज्या या मूँ पाहां नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नायो हनेवहम्ह श्री नारायणमान बिजुक्छेज्यू, मुंज्याया नायो नपां सकल पाहाँपि/दुज्वः भाजु मयजु व नेपाल भाषा साहित्य तःमुंज्यायात मतिना याना दिपीं सकलसित भिन्तुनादेछाय् । २०७४ सालं चुनाव धुंका ने.म.कि.पां. विउगु घोषणा पत्रयात हे आधार दय्काः, उकियात जिपीं सकलें जनप्रतिनिधिपिसं पालना याना वयाचवनागु खँ न्ह्यबोया चोना । श्वहे भूवल्य स्वास्थ्य : दकले न्हापा तथा भक्तपुर नगरपालिकां भ्नी ख्वपे तयगु भिं उसांय यात न्ह्यावलें ध्यान बिया, भ्नीगु नगरे जनस्वास्थ्य संचालन याना जनतायातः दांक्क : व बांलाक्क स्वास्थ्य सेवा याना वयाचवनागु छिकपिन्सं स्यू । चुनाव धुंका जनतायागु, उकि नं बाज्या, अजि, मिसाल्वे दूपिं, आपालं व मचातयागु स्वास्थ्य उपचारया लागि छें छें नर्स छव्या ल्वे यागु जानकारी ब्यू कथं मा मागु ल्वेयागु शिविर त संचालन याना वयाचवनागु खः । विश्वव्यापी रुपं जुया च्वंगु कोरोना महामारीं याना थज्यागु ज्याय हुलमुल याय मज्यू । देशय् न्यंकनं जुयाच्वंगु निषेधाज्ञा/लकडाउन नं याना लिच्वः लावंगु खः धासा आः महामारीं कम जुया वन धासा न.पां. हाकनं थज्यागु शिविर तथा न्ह्यने यंकेगु खँ छिकपिनी न्ह्यने तथाचवना । न्हाच धया थें श्व कोरोना महामारी याना देशव्यापी रुपे २०७६ चैत्र ११ गते निसें लकडाउन सुरु जुगु खः । श्व महामारीं याना भ्नी जनतातयसंः त च्वंगु दुःख स्यूगु द । नापंः नापं भि त श्व ल्वें शिक्षा नं व्यूगु दु । निकगु संक्रमण शुरु जुबले न.पा.या महामारी संक्रमण यागुबारे जनतायात बांलाक्क श्वीकाः, कोभिड नियन्त्रण व रोकथाम यायेतः जनचेतनाया ज्या भूवः स्वास्थ्यकर्मी व जनप्रतिनिधि नापनापं कर्मचारी छपं जुया स्वास्थ्य मापदण्डे च्वना न्ह्यने यंकाः च्वनागु खः । अथेहे भि संक्रमित नगरवासी पिनत स्वास्थ्य उपचार यायेत ब्रम्हायणी या बहुउद्देशीय भवन यातहे ५० शैय्याया आइसोलेसन, २५ सैय्या यागु HDU संचालन याना जम्मा ७५ शैय्या यागु ख्वप अस्पताल यागु कोभिड युनिट २०७८ बैशाख १७ गते निसें संचालन याना सेवा बिया वयाचवनागु खः। कोभिड १९ ल्वयता अक्सिजन जक छगू उपचार जुगुलीं भ.न.पा. या अक्सिजन प्लान्ट दयेका जनतायागु सेवा यायेगु निर्णय कथं सहकारी, शिक्षण संस्था नाप नापं जनताया ल्हापंकथं रु.६ करोड ५० लाख मूंगु खः । थथे छिकपिसं न.पा. यात भलोसा तथा साथ बियादिपीं सकसित सुभाय देछाय् । वहे कथं चीन देशनं न्याना अक्सिजन प्लान्ट हया असार १ गते निसं अक्सिजन उत्पादन

उप-प्रमुख रजनी जोशी

याना नगरवासीपिनतः निःशुल्क वितरण जुयाच्वंगु छिकपितं जानकारी बिया च्वना । निगु साइज यागु सिलिण्डरेय् अक्सिजन उत्पादन जुयाच्वड्गुदु । नगरपालिका क्षेत्रय आतकं कोरोना भाइरस संक्रमित जुयाचोपिनिगु विवरण थुः कथंः दुः ।

अः तक्क संक्रमित जुपीं (नगरपालिका क्षेत्र)- ४९६५

आइसोलेसनया भर्ना जुया दिपीं - ३२४

HDU ले भर्ना जुया दिपीं - ४२५

मेमेगु अस्पतालय् छोपीं - ३६

ल्वे लंका ल्याहां भर्ना - ४०१

मे मेगु अस्पतालय् मद्दु पिनी गुल्या : ७५

थुगुसी श्व ल्वेनं दिवंगत जुयादिपिनी परिवारयात न.पा. पाखें बिचा हायेका च्वना ।

थौं कन्हे श्व महामारी म्हो जुयावना च्वंगु अवस्था दु अथेनः भि संः अक्कहे श्व महामारीं बचे जुया स्वास्थ्य मापदण्डे च्वना भि फुक्कं सचेत जुया न्ह्योनय् वने फुसाजक भिगु समाजयात हाकनं बांलाक्क न्ह्यने यंके फैं । भि सकसिन साबुं, लखः इलेव्यले ल्हा सिला, स्यानिटाइजर तथा, मास्क तथा जुइफसा

ब्हयनेगूगु ख्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

भित्त ल्वेखं थिइ फइमखू । भि स्वस्थ जुई, भिगु समाज स्वस्थ जुई ।

आ हाकनं विजपिस धयादिथे तेश्रो चरणयागू कोरोना वयफै धागूलीं नगरपालिका कोभिड यूनिट्य भेन्टिलेटर दुगु आईसीयू संचालन यायेत तयारी याना च्वङ्गु दु । थन भाया दिपीं सकसिनं कोरोनाया खोप कयादी धुकल ज्वी धैगु भरोसा कया च्वना । सरकारं न.पायात खोप वि साथं हे न.पां. नगरवासीपित्त खोप विया च्वङ्गु दु । सुनानं कयादि मधुनिसा ख्वप अस्पतालय् सम्पर्क याना दिसें व फक्व याकनं खोप कया भि व समाजयात सुरक्षित याना दि धैगु मनः तुना च्वना ।

नगरपालिकां आतक खोप विउगु विवरण :

भेरोसेल खोप - १४,२२२

एथोजेनिक खोप - २६१३

जोन्सन खोप - ३२०६

कोभिडिल्ड - ४९३२

अथेहेन्तुः च्याम्हासिंहले च्वंगु ख्वप अस्पताल भवन नं. संचालन यायतः अन्तिम तयारी जुयाच्वंगु नं छिकपिनिगु न्हयने तया च्वना । थौं कन्ह्य थन अस्पताले थिथी ल्वे या ओ.पी.डी. उपचार सेवाय् न्हिं ९५० ति भाया दि । थव अस्पताल संचालन याकन हे याना जनतायागु व्यवस्थित रूपय् सेवा विय् फै धैगू भनपां भलसा कया च्वंगु नं छिकपिनिगु न्हयने ब्वया च्वना । नापं नापं भिथाय् स्वासप्रश्वास/मिखा यागू ल्वय् यागू नं उपचार याना वया च्वंगु छिकपिने न्हयने तया च्वना ।

स्वास्थ्य नापनापं भ.न.पां. शिक्षा यात नं प्राथमिकताय तया शिक्षण संस्थात न्हयने यंका च्वंगु छिकपिस सिहेस्यू । स्थानीय सरकार संचालन ऐन नं बियातगु अधिकारयात सदुपयोग याना न.पां नगरपालिका दुने च्वंगु १३ प्राथमिक विद्यालय, १३ गू निम्न माध्यमिक विद्यालय, ६० गू माध्यमिक विद्यालय दू धासा १० गू उच्च माध्यमिक विद्यालय दू । अथेतुं न.पा.या न्हयगू कलेज व छगू प्राविधिक शिक्षण संस्था संचालन याना वयाच्वनागु दु । थव न्हयगू कलेज त ख्वप मा.वि./ख्वप कलेज/शारदा मा.वि./शारदा क्याम्पस/ख्वप ईन्जिनियरिड कलेज, ख्वप कलेज अफ इन्जिनियरिड व ख्वप बहुउद्देश्यीय प्राविधिक संस्थान खः । थव न्हयगू शिक्षण संस्थाय् जक नेपालया ६५ जिल्लां न्याद्व स्वया अप्पो विद्यार्थी तयसं मे-मेथाय्स्वया म्हवचा धेवां आखः बोनाच्वंगु नं छिपिनिगु न्हयने तया च्वना । शिक्षा यात वैज्ञानिक, प्राविधिक, व्यवसायिक, सीपमूलक, रोजगारमूलक व जनमुखी याना सक्षम बांलाक्क प्रतिस्पर्धा याय फ्यकः व राष्ट्रिय हितयात समर्पित याय्फुपिं

जनशक्ति तयार यायतः नापनापं शिक्षायात बांलाक्क वा दक्को जनताया पहुंच दयेक जनता यागु सेवा याय फइगु कथं शिक्षायागु विकास यायमा धइगु भ.न.पा. यागु धापूईत न्हयने यंका च्वनागु खः । भि नगरवासी तः शिक्षित जुइफतधाःसा भिगु नगर सु-संस्कृत नगर, यचु पिचुगु नगर जुई फई । उकी या लागि न.पां उच्च शिक्षा हासिल यायेत ब्वने फुपिं गरिब व जेहेन्दार विद्यार्थी पितं छात्रवृत्ति वियावया च्वंगु दु । अथेहे धेवा पुलेमफया आखः त्वता च्वंपी, उच्च शिक्षा न्हयने यड्के मफुपित ५ लाख तक्का यागु शैक्षिक ऋण नं न.पां विया वया च्वंगु दु ।

भिगु देशय थौं कन्ह्य भूगोल, इतिहास, राजनीतिक शास्त्र, संस्कृति, नेपालभाषा ब्वनिपिं तःसिक्कहे म्हव जुया वयाच्वंगूली भि दे यागु अवस्था स्येना वंगु ख । भिदंः लिपायात अभाव मजुइकेत न.पां थज्यागु विषय ब्वनिपिन्त छात्रवृत्ति विया वयाच्वंगु छिकपिनी न्हयने तया च्वना । छगू समाज पूर्ण जुइत डाक्टर/इन्जिनियर/वकिल अले थव थज्यागु विषय नापनापं यक्वहे विषयत आवश्यक जुई । उकिं भिसं भि युवा पुस्ता ल्यःगू विषय फुक्कं ब्वना समाज व देश सेवा यायेत लगेजुइमा धैगु न.पा. यागु धापु खः । ख्वप नपां देशयहे शिक्षाय् अग्रणी भूमिका म्हितावयाच्वंगु छिकपिस स्यू । न.पा. क्षेत्रेय् थन ३६ सामुदायिक विद्यालयले १०९३३ विद्यार्थी तयसं आखः व्वना च्वंगु दु धासा ५६ गू संस्थागत विद्यालयले २१२९६ विद्यार्थी तयसं ब्वना च्वंगु दु । अथेहे थुगुसी भ.न.पा.या ६६ विद्यालय पाखें ६३९८ विद्यार्थी तयसं कक्षा आठ (च्यागूतकिं) यागु आधारभूत परीक्षा विउगु दु धासा २०७७ यागु एस.ई.ई लेय ५९ गू विद्यालय पाखें २४८१ सिनं ब्वति कागुदु । थुगुसी न्हयावलें थेंतुं न.पा.या कक्षा ११ व १२ रे ब्वंपितः ४०२ सिनं आवेदन भरेयागुलि ३८५ विद्यार्थी तयसं परीक्षाय् ब्वति काल । उकी १०० म्हेसित छात्रवृत्तियात सिफारिस यागु दु ।

२०५६ सालें ख्वप मा.वि.खे बोपीं विद्यार्थीत - १९८१४ पास जुपिं १३१९१ खः ।

२०५८ ख्वप कलेज :

- २०६०/६१ साल ख्वप बहुप्राविधिके : आतक्कं भर्ना जुपिं- ६५७४ (Bachelor) Masters - १०३७, पास जुपिं-२४६७,
- नर्स (३ बर्षे स्टाफ नर्स) आतकं भर्ना जुपिं - ६८८/हाल ब्वनाचौपिं- १२०
- सिभिल ईन्जिनियर (३ वर्षे सि.ई.) आतकं भर्ना जुपिं - ८०३/हाल ब्वनाचौपिं- १४०
- २०५८ ख्वप ईन्जिनियरिड कलेज - आतकं भर्ना जुपिं - ४३०६/हाल ब्वनाचौपिं- १०१२

न्हयनेगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

शुरु २०७६ खवप कलेज अफ इन्जिनियरिङ - आतकं भर्ना जुपिं
- १००७/हाल बवनाचौपिं- ३४१

भक्तपुर न.पा. देशेहे दकलें चिधांगु जिल्लायागु दकले चिधांगु नगर नं खः धासा श्व नगर छगू ऐतिहासिक नगर विश्वे हे छगू लोकं हवागु नगरमध्ये छगू खः । श्व नपाय् विश्व सम्पदाय सूचिकृत जुगु खवप लाय्कु नापनापं विश्वे सुपरिचित व देश्ये दकलें तजागु देगः न्यातापौ नं थन हे दु । नापनापं थन भिगु पुर्खा दयेकातगु तधंगुः चिधंगु ३३ पुखु व लोहें हिटि त नं दु । थुक्रियात हे भौतिक सम्पदा धाई । थन च्वंगु देगः फल्चा/फः लिसें स्वापु दुगु भिगु नःखः चखः नं भिथाय भिसहे न्यायका वयाचवनागु दु । उकीं भिगु नगरयात 'जिवन्त नगर' नं धाई । भिगु पुर्खा दयका तगु भिगु भौतिक व सांस्कृतिक सम्पदा तयगु संभार याना न्हूगु पुस्तायात लः लहाना वनेमागुलीं भिसं सगु स्युगु थज्यागु ज्या खं त लिपिवद्ध याना तयफुसा न्हूगु पुस्ताः स्यके फैं व गबलें न न्हना वनि मखु । उकीं भि फुक्कंः छपां जुया थज्यागु ज्या न्हयने यंकं माले धुंकल २०७२ सालं वगु भोखायन भिथाय् १२० ती देग, फल्चा, लोहेंहिती, द्योछें दुंगु दु । भ.न.पां. आतक्कं १०८ सम्पदा त पुनः निर्माण व संरक्षण याये धुंक्ु गु दु मे मे गु नं सिधय्त तयार जुया च्वंगु दु ।

छगू निगू सम्पदा तः आर्थिक वा प्राविधिक कारणं शुरु याय मफुनि ।

टौमढी च्वंगु भैल द्यःया देग नापनापं न्यातापौ देग नं सम्पन्न जुई धुंक्ुगु दु । न्यात पौ देग यागु जीर्णोद्धार २०७७ असार हे सम्पन्न जुगु खः धासा । श्व ज्यायेत यक्कोहे मनुतेसं आर्थिक/भौतिक नापनापं ४१८७ म्हेसिनं जन श्रमदान वियादिगु खः । न.पा. यागु ज्याय छिकपिं सकसिनं यक्वहे सहयोग याना दिगु दु थुकि याना जिपिं जनप्रतिनिधि पिनिगु उत्साह यक्व बढे जुगु दु । छिकपिं सकसित हाकनं छक शुभाय द्योछाय् ।

न्हूगु पुस्ता लोमंकेत्यंगुलीं सम्पदा त नं न.पां. पुनःनिर्माण याना च्वंगु खं थन छिकपिं नापं व्याका चवना । गथे कि भावांच्वे च्वंगु भाजु पुखुः व उक्रिया दथुई देगः दुगु न्हूगु पुस्तां मसिधुंकल । न.पा.या सम्पदा संरक्षण पुनः निर्माण यायबले अन्वेषण, अनुसन्धान याना न्हयने यंकाचवनागु खः । श्व भाजु पुखु नापनापं रानी पुखु नं भण्डै इतिहास जुईत्यंगु भिगु बाज्या बराजु तयसं दयकातगु कृति खः उकीयात नं न.पां. पुनः निर्माण याना च्वंगु वा याकनं हे सम्पन्न जुइत्यंगु छिकपिनी न्हयने ब्याका चवना ।

न.पा. या पुनः निर्माण यानागु दक्वं सम्पदा त उपभोक्ता समिति पाखें यानावयागुलीं म्हवचा धेवां यक्व सम्पदा तयेगु पुनः

निर्माण सम्पन्न जुगु खः भि नगरवासी पिन्स हे मौलिक प्राविधिक व मौलिक निर्माण सामाग्री त छ्यलागुलीं भिगु थगुहे धकाः भिसं नालाकाय फई । मखुला धासा सरकारं ठेक्का विया याकिबले निर्माण सामाग्री त बांमलागु व प्रविधि नं. मिलेमजुइक दयेकी अले पिनेनं वर्षी मनुतयसं इमिसं धेवा न यक्वहे काई अले धेवा भिथासं पिहां वनि । उकीं भ.न.पां आवंनिसे न्हूगु पुस्ता तयार यायेत तालिम त बिया वयाचवनागु खः । छिकपिं नं थुकी सचेत जुया दि धैगु भरोसा काया चवना ।

चुनाव धुंका संविधान : स्थानीय सरकारे स्थानीय जनतायागु न्यायबारे ध्यानतया उपप्रमुखयागु संयोजकत्वय् ३ म्ह सदस्य दुगु न्यायिक समिति गठन जुगु खः । न्यायिक समिति थगु नगरेय् जुइगु समस्यात गथेकी- माँ, बौ पिन्त पालन पोषण मयात धासा

- नाबालक काय्म्हयाय्/कलाः भातः पिन्त नकेगु/पुंकेगु/बोंकेगु मयात धासा

- जलाखलां थगु छें जग्गाय् किकः सिमा पिउसा

- थगु छेंनः जलाः खलाः यागु छें वा जग्गाय् वा लय् लः छ्वत धासा

- सन्धियारपाखें तयमदुगु भ्या लुखा तलधासा

- थगुहे जुसां नं. परापूर्वकालनिसें चलेजुया वयाच्वंगु सार्वजनिक कथं प्रयोग जुया वयाच्वंगु ल/कुलो, नहर, खुसी, पुखु, फल्चा, अन्त्येष्टी यायेगु थाय्, धर्मकर्म यायेगु थाय् चलेय् मयाकल वा बाधा अड्चन यात धासा । आदि न.पा.या न्यायिक समिति निवेदन तय्फई । अथेंतुं गुलि बिवादत न्यायिक समिति मेलमिलाप जक याय् फई । गथे की

- थगु जग्गा मिचेयात धासा ।

- थगु हक मदुगु जग्गाय् छें, टहरा संरचना त दयकला धासा ।

- गाली बेइज्जत, कुटपिट/लुटपिट यात धासा

- पशुपंक्षी त छाडा तोता थगु बाली वा छुनं नोक्सान यात धासा

- मेपिनिगु छें अनधिकृत रुपं द्वाहां वन धासा

- करपिनिगु जग्गा भोगचलन यात धासा

- जला खला यात धवनी प्रदुषण व फोहर वांच्छवया दुःख बिल धासा आदि यागु लागि नं न.पा.य भाया निवेदनत बियफई । अथेहे न्यायिक समिति कला, भात वा जेष्ठ नागरिक पिनिगु संरक्षण याय्गु लागि सम्बन्धित पक्षयात आन्तरिक संरक्षणात्मक आदेश तक्क नं बिईफई । गथेकी

- पिडितयात वहे थासे बास चवनेगु व्यवस्था,

- नयगु, त्वनेगु व्यवस्था/ दायेगु, ढव वियेगु याके दैमखु, नापनापं बांलाक्क वा सभ्य व्यवहार यायेत आदेश बिगु ।

- पिडितयात शारीरिक वा मानसिक घापा जुसा उपचार याकेत

ब्हयनेगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

आदेश वियेगु ।

- पिडितयात नापं च्वनेगु अवस्था मदुसा अलग्ग तया नके त्वंकेगु व्यवस्था यायत आदेश वियेगु
- पीडित यात सुरक्षा वियेगु व मेमेगु हितयागु व्यवस्था यायेत आदेश वियेगु यायफै
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ यागु दफा ४७ नापं स्वापू दुगु भ.न.पा.य् वगु मुद्दा त थथे दु ।

मुद्दात (२०७८ साउन निसैं असोज २५ तक)

- १) जेष्ठ नागरिक पालन पोषण व बिचः मयागु-१
- २) नाबालक काय्महयाय् व मिजं, मिसापिन्ता इज्जतकाथं व्यवहार मयागु-१
- ३) थःगु छँ कतयाछँ वा सार्वजनिक लायं पाखा हाय्कगु-१
- ४) नियमकाथं त्वःमतसिं छँ दाँगु -३
- ५) न्हपां निसैंया चलाँ त्वःमतसिं, सार्वजनिक थाय् सम्पदा त्यल छँ दाँगु-१८ गू-खय् निर्णय जूगु-२

मेलपिमलापं जक निर्णय यायफैगु

- १) थःगु हक मरुगु जग्गा त्यलकःगु खिचोला मुद्दा-१५ गू खय् निर्णय जूगु ४ गू
 - २) थःगु हक मरुगु जग्गा त्यलःछँ दाँगु-१
 - ३) अङ्गभङ्ग बाहेकं दाच्छी कैद जूइगु कुटपिट मुद्दा-१
 - ४) ध्वनि (न्यनय् नावय्किगु) ध्वनि प्रदुषण व फोहर वांछ्वया जूइगु असरया मुद्दा - (भ.पु.औद्योगिक क्षेत्रं जुयो च्वंगु कुँ, तःतसः, आतकं नगरपालिकां फया वया च्वंगु दु)
 - ५) प्रचलित कानूनकाथं मेल मिलापं मिलय याय् फैगु व्यक्तिवादी जुइगु देवानी व दाच्छी तक कैदयाय फःगु फौजदारी मुद्दा-३
 - ६) घर जग्गा व अचल सम्पत्ति रोक्का-१
- न्यायिक समिति सं संयोजक-उप्रमुख रजनी जोशी
दुजः वडाध्यक्ष (८) महेन्द्र खायमली
दुजः वडाध्यक्ष (६) हरिराम सुवाल

थुगु समिति प्रत्येक विहिवार २ बजे इजलास च्वनि । हनय वहपिं दाजु किजा तता केहेपिं, छिकपिनिगु तःहांगु ग्वाहालीं जिपिं जनप्रतिनिधिपिं उत्साहित जुया ज्या सना च्वना । भलोसा काय् हाकनं थज्यागु ग्वाहाली दया तुं च्वनि । आ हाकनं दे न्यंकः चुनावया खँ जुया च्वंगु दु । बाँलाक बिचाःयाना जनताया सेवा याइपिन्ता म्हासिइका दिइ धैगु विश्वास प्वकसे क्वातुगु सुभावा सल्लाहत विया दिइत इनाप यासे न्हँदँ ११४२ या भिन्तुना । नापं कोरोना नापं सचेत जुया नखा हना दिइत नं इनाप याय् । शुभाय !

मा. जगत सुन्दर मल्लया लुमन्ति

‘मथां आखः सय्केगु खःसा मां भाषं आखः ब्वंकी’

मास्टर जगत सुन्दर मल्ल या जन्म ख्वपया खौमा त्वालय् जूगु खः । राण कालय् थःगु मां भासं ब्वंकय् मब्यूगु नपां नेपाल भाषाया साफूत पिथानय् मब्यूगुलिं बिद्रोहया सःप्वंकः सैं मां भासं थी थी साफूत पिकायो द्यूम्हा वयक नेपाल भाषा ख्यलय् प्यंगः थां मध्ये छगः थां काथं म्हासिइक वयो च्वंगु खः । थगु मां भाय्या मायां ‘इसपं दयेक तःगु बाखं’ या भाय् हिला, अंग्रेजी नेवः भायया खाँवः धुकु नपां थी थी साफूत पिथाड दिा । ‘मां भासं आखः ब्वंकसा मथां आखः सय्की धाय्गु चेतनाया खाँ ग्वाकः म्हाय् मचाता नं आखः ब्वकय्मः धाय्गु सन्देश जक मखु थः केहेँ पिन्ता नं आखः ब्वंकय् छ्वयो ब्वस्यलागु ज्या याड दिा ।

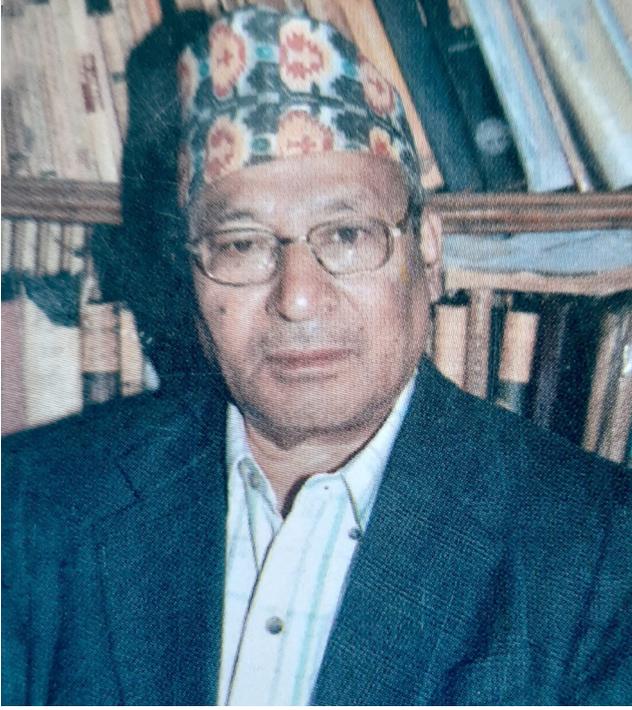
वयकया सम्मानस उब्लेया भक्तपुर नगर पञ्चायतं वयक ब्रूगु त्वालय् वयकया इवातां तय्गु ग्वसा ग्वयो तःगु उलेज्या याय्गु दिनया हतुखुनुं उब्लेया प्रशासनं इवातां कियो खुयो यंकगु खः । छुं दाँ लिपा तिनी खौमा त्वालय् वयकया इवातां ख्वप नगरपालिकां पलिस्था यागु खः ।

भाय् छन्हँ नेन्हँ दयकगु पक्का नं मखु । वहे भाय् दुनय् जातिया संस्कार, साहित्य जीवनया कालबिल जुयो च्वनि । उकिं जातीय दमनं भूगु अस्तित्व मदयो वानिगुलिं वयकं छिड द्यूगु पला थौं तक नं उलिहे पाय्छि जुयो च्वंगु दः । राणा कालय् अतिकं दमन जुयो च्वंगु इलय् छगू स्यल्लागु, दुग्यंगु सःजुयो दाँ भःम्हा मल्लजु अनेक जेल नेल व हण्डर नयानं मां भाय् व नेवः जातिया म्हासिइका म्वाकः तय्ता जीवनभर ज्या साड भःगु खः । वयकया लुमन्ति दाँय् दाँसं न्हँ दँया दिनसं वयकया भ्वातांखय् स्वमः क्वखाय्क सम्मान याड वयो च्वंगु दः ।

व्हयनेगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

महापुजा त्याकगुया उत्सव

संस्कृति शिरोमणि
हरिराम जोशी

थःता थमं तः धां छुइपुं द्योत व शोषित पीडित निरिह
जनतात धाय ननूतयगु दश्वी जुइगु महानता संघर्षया इतिवृत्त
खः श्व महानतम महोत्सव
आत्म, ब्रम्ह धाय्
महापुजाया महोत्सव
धात्थे धाय्गु खःसा ब्रम्हमय श्व शरीर हे 'म्ह' खः चिच्याहाकलं
धायबल्य जल'लः' जूथे

चवय धाया काथंया तः तः हांपुं द्यो धःपिसं निरिह जनमानस पाखं
थःता पुजा याकयगु मति तै
निरिह जनतात नं द्योतयता लु दांकयता अमिता
पुजा याय्गु याई

थजगु इलय् यादव कुलया गण प्रमुख श्री कृष्णं गरिब दीन दुःखी
जनमानसता छप्पाछधियाड द्योयाता पूजा याय्गु मखु बरु थः ता हे
थमं हे थः नपां विश्वस्त जुयो ज्यातात धःसा थः हे तःमि (समृद्ध)
जूई
थःगु हे

भिं जुइगु सः श्वयकगु खः, गुकिं जनतां
श्री कृष्णया इनापय् इन्द्रया पूजा याय्गु त्वः तला

मे दखय् देवराज इन्द्रं थानाया गरिब जनमानसत म्वायया लागिं
मःगु
नसा ज्वलं नपां छुं हे काय थः मफः दक थानाया
अन्न सैगु थाय् नपां चुइकः छ्वयगु थजगु
तस्कं घच्यापुगु ज्या याता

अलय् थानाया दीन दुःखी जनमानसं
थः मां च्वडच्वंगु श्व बंग्वाराता
बांलाक सुसाकुसा याय्गु भाला
मेपुं द्यो तय्गु लाहातय् लः ल्हाय्गु
ज्या मया सें इन्कार याता ।

अमिगु नारा खः 'सुशासन स्वशासनं थाय् काय् फैं मखु'
थः मांयाता च्व जाय्केगु नपां भिं कय्गु थः मनं हे मयासिं मगा,
मेपिनि पाखं मखु ।

थानाया जनमानसं देवराज इन्द्रया न्हयाथिं जाःगु क्वत्यला थःजु
छुं हे च्युता मतः सिं मति तयो
स्वयंथःगु शरीर धाय् 'म्ह'
याता पूजा याय्गु याता ।

गुलिं जनगण पुचलं गोवर्द्धन पर्वतता हे ल्हाडः इन्द्रता घमण्डया
खिपः
चफुड ब्युगुलिं गोवर्द्धन पर्वतया पूजा याय्गु यात ।

थथे धात्थे धाय्गु खः सा तः तः हांपुं धायो तःपुं द्योत नपां याय् हे
विरुद्धय विद्रोह याडः जनतां तः धांगु कुर्वाणी (त्याग) नपां
त्याकगु लुमन्तिया दिन काथं
पिब्वयो तःगु 'महापुजा' महोत्सव धाय्
त्याकगु दिवसकाथं डाय्केगु याड च्वना ।

अलय् थानाया जनमानसं
कार्तिक शुक्ल प्रतिपदाया दिनता
छगू तः हांगु महत्व बियो तःगु दिन काथं
कायो थुगु देशया नामं हे छगू न्हँगु
'संवत' धाय् 'नेपाल संवत' छ्यलय्गु याता,
थथेयाड सकल जनमानसं स्वतन्त्र जगु मति तला
गुकीं छगू न्हँगु युग पिब्वता ।

संस्कारं थीगु खेलुइता:

जीवन नाप कस्सिक स्वाःगु वस्तुयात प्रतीक कथं छ्यला यंकेगु पह दुने संस्कार हनाचवंगु खँ चिकिचाधंगु वस्तु, व्यवहार व बानां क्यनाचवनी । बवयाचवंगु बानायात कयाः नुगलं वाय्केगु कुतः जुइमाः अर्थ बोध थथे थमनं जुयावइ । नुगलं वाय्केगु बानीयात स्वांमाः हनीथें हना यंकेगु कुतः अले न्हयइपुसे चवनावइ ।

१९९२ कौलाथव द्वादशी । खौमा । खप । भिंचाया पसलय् फेतुना चवनागु डाक्टर जनकलाल वैद्यजु लंसुखा पुनाः थः काय् भाजु नापं भाल । खने मात्रं लसतातां ल्हापा स्वाना । “खेलुइताः” यात छपु चवसु फवनादिल । बिइ धया । चवसु चवयेमानि । आत्म विश्वास, आत्म सम्मान दुनं वैद्यजुया उज्यात छन्य् तया । ध्रुव अधिकर्मीयात बियाहःसां पाय्छि जुइ धैगु साहुति बिया वय्कलं सरासर थः ससःमांया न्हयाय्या थःछँ पाखे पलाः न्हयाकादिल ।

१९९२ कौलाथव पुन्हि । न्हिनस्या १ छताः इलय् ध्रुव अधिकर्मीजु छँय् भाल याउँक । चवसु फवनादिल । पुलांगु माले मानी । न्हगु चवयेमानी । जगतसुन्दर मल्लया इवातां (शालिक) थने-स्वनेया लसताय् खप नगरपालिकां छगू विशेषांक पिकाइगु । मदया नं ल्यनाचवंह जगतसुन्दर मल्ल अजाजुयात सगं बिइमाल । नगरपालिकाया हःपालय् मो दिका छपु लुमन्ति चवसु चवयाचवना ।

ध्रुव भाइ हानं भाइ । प्वकलं लित छ्वयेगु पाप । धर्म छःया पीठय् वना जक कमे जुइ मखु । बिचाः प्वकेगु, थःगु बिचालं समाजयात ग्वाकेगुलि गुलाबिइगु नं धर्म । समाज सेवा दकले तःधंगु धर्म । मन वाय्का स्वया, जनकलालजुं खेलुइताःयात चवसु फवना दिउगु । मतिंमतिं

धस्वना । खेलुइताः संस्कार थीगु मत । वहे इताःया मत च्याकेगु क्वःछिना ।

गन गन, गुबले गुबले खेलुइताः च्याकेगु संस्कार छु ? नुगलं मिखा थयेमालि, तेजेश्वरं म्हपूजा, किजा पूजां जक खेलुइताः च्याकिगु खनाचवंगु । खनेगु छगू अनुभव । दँय्दसं खेलुइताः च्याना नं नुगलय् मत मज्यःनिगु आः तिनि बुलुहुं चाल । नुगलय् खेलुइतालं थः हे इताः जुइमाःथें ताल । इताः थें थः च्याना थःगु नुगलय् जति भःभः धाय्का खेलेगु कुतः जुइमाः, यायेमाः । तर, तर इताः च्याना नं जति दुग्यली मखु । खेलुइताःया जति दुग्यलेवं मनु छप्वाः मत थें थिइ । सकस्यां नं प्रयोजन पिकाये मफय्का खेलुइताः च्याका नं मत दुग्यय्का मग्यया बिइ । च्यायेगु पिन पिन जुइ । दुग्यलेगु दुनं दुनं जुइ । पिनं पिनं च्यायेगु छगू व्यवहार रीति-रिवाज । दुनं दुनं च्यायेगु छगू संस्कार, छगू दर्शनबोध । नुगलय् मत च्याकी । पुलांगु धापु । नुगलय् मत च्याकेगु छगू संस्कार । नुगलय् जतिं जगमग जुइकेगु छगू आत्म-दर्शन । न्हयागु नं दर्शन दुनं आत्मबोधया महिमा मत च्याकाचवनी । खेलुइताःया नं छगू दर्शन दु । खेलुइताः दर्शनया नं छगू व्यवहार दु ।

खेलुइताःया व्यवहार दुने छकथन थिनाचवंगु मत जला थिना नं थिके थाक्या बिइयः दुने । मत छगू जति । मत छगू प्रतीक नं सूर्यया । मत पूजा यायेगु सूर्ययात पूज्यायेगु बराबर खनाचवंगु दु भूगु हिन्दु व वैद्व सम्प्रदाय निगुलि । सूर्ययात मत अर्ध बिइगु संस्कार दुने मतप्वा सूर्यया कीर्तिमान जतिया महिमा थिकेगु चलन विम्ब व प्रतिबिम्ब कथं हनातल । मेगु पेशां जीवन हने मफुनिगु कृषि प्रधान पेशारत अवस्थाय्

तेजेश्वर बाबु ज्वंगाः

कृषिवाला समाज स्वन्ति नखः हन । मू-बाली वा जुया च्वबेले वा लइगु, सामा दुत हयेगु ज्या जुइ । धनया पर्याय धान्य जुइगु उगु अवस्थाया साक्षात सत्य जुइ । गुम्हस्यां वा बालि अप्वः उम्ह हे धनीमानी मनु जुइ । धान्य प्रदाय् छँय्, धुकुती थनेफुपिं धनी जुइ । उगु अवस्थाय् समाजं वा खासी वइगु ईयात स्वन्ति नखःया ई हनिगु हे जुल । मनु समाजं स्थितिजन्य वस्तुपरक रीति-रिवाज हना संस्कार बुइकेगु, लुइकेगु कुतः सदां सदां यानाचवंगु दु । स्वन्ति नखः दुने म्हपूजा, किजापूजाया संस्कार लुइका खेलुइताः च्याकेगु परम्परां धनधान्य पूर्ण आर्थिक, मौसमी व सामाजिक संस्कार जुयाबिइ ।

शासन व्यवस्था बांलाक हनेत आर्थिक, सांस्कृतिक संरचना नं ग्यसु लाका हने फय्केमाः । राजनैतिक दर्शन, सिद्धान्त व नीति मात्र राजनैतिक प्राणीतय्गु शंख, चक्र, गद्दा, पद्म जुयाबिइ । समाजया सकलें सदस्य वा देय्या नागरिकतय् राजनीतिं स्यल्लाक कःघायेमाः धयागु मदु । राजनीति सिद्धान्तया शंख, पुइपिनि लागि

न्हयनेगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

जयघोष जुइफु । राजनीति शक्ति साधना याना राज्यया वागदोर लहातय् काइपिनि निम्तिं छगू चक्र व गद्दा जुइफु । राजनीति सैद्धान्तिक शंख पुपुं राजनीति शक्ति सञ्चालन यायेगु महत्वाकांक्षा दुपिनि लागिं राजशक्ति प्राप्ति लिपा ह्वइगु पलेस्वां नं जुइफु । परन्तु, संस्कृति सम्पूर्णा राष्ट्रया मनूतयगु हिनु हे जुइफु । समाज स्वीकृत याना हनाचवंगु संस्कार उकिं राज्य शक्तिया नियमं निर्देशित मजूसें मदिवक निरन्तर नक्सां हनाचवनी । समाज व संस्कार राज्य निर्देशक सिद्धान्त सिबे उच्च जुया चव्य लानाचवनी । खेलुइताःया संस्कार नं उकथं हे चवना गुकथं संस्कृत समाजया महिमा, गरिमा चवजाः ।

खेलुइताःया अर्थ बोध तेजेश्वर याकःचित मजुइफु । तेजेश्वरं रमापति लिसे खराबला मयाकुं मगाः खे ख्वापलया पर्याय हँ । लु आकार । ख्वाःपाःया आकार लूगु इताः उकिं खेलुइता हँ । रमापतिं उजं दय्कु दय्कु वनि । थःगु ख्वाःपलं मनचां निसें म्हासः तक थःगु हे ल्हाःपातं दानादिसँ । कोलाछि हाकः जुइ । म्हपूजा खुन्हुया खेलुइताः कोलाछि हाकःगु जुइमाः । थन ख्वाःपलंया आकार कोलाछि हाः नाप नापं लाइ । तेजेश्वरया बिचाः मेथासय् नं हाइ खेलुया विम्ब थःगु ख्वाःपलं नाप उकथ भाषित जूसा कल्पना व तर्क खेला मेकथं नं भाषित याये छिनि । ख्ये ख्येचा नं पर्याय जुइफु । लु बराबर बान्कि । ख्यैय्गवः बान्कि लुइके छिंगु कोलाछि ईताःयात ख्यैवः बान्कि लुइका च्याकेगु नं छगू प्रयोजन । जुइफु कि कल्पना व तर्क वस्तुपरक जुइमाः वैज्ञानिक व प्रामाणिक नं जुयाबिइ । मनूया गर्भ स्थान अथवा धयादिसँ मातृकोष नं ख्यैय्गवः बान्कि लू । ख्यैय् ला ख्यैय् हे जुल । उकिं, गर्भ स्थानया आकार प्रकार लुइका च्याकिगु इताः खेलुइताः । गन जीवनया चुलि जाइ अनया आकार धयादिसँ

अथवा ख्वाःपलं लुइका मत च्याकेगु सृष्टिया महिमा मत जुइ । थुकी छगू बिचाः दु । थुकी छगू कल्पना दु । थुकी छगू तर्क दु । विचार, कल्पना व जीवन सत्तिगु तर्क दु । व विचार व कल्पना अले व तर्क नाप सत्तिगु मुद्रामय विम्ब वा प्रतीकात्मक मन्दः दय्का उकिस खेलुइताः च्याकेगु छगू नखः, छगू संस्कार खेलुइताः दुने दुबिनां चवनी ।

खेलुइताः ला छगू बाजं संस्कृतियात हनेगु लजगाः मत जला छगू प्रतीक आत्म विभोर जुया च्याय् फूगु छगू चेतनाया इताः ला सच्छि व च्यातु काया छम्ह । सच्छि व च्यातु दुगु इताः च्याइ थें च्याये फय्केत बुलेमाःगु चिकं इताःया नं दुजः । चिकं मबुइकं इताः च्याये थें च्याये फइमखु । च्यायेगु छगू गुणा इताःलिसे जक मखु, भनीलिसे नं दुबिनाचवंगु दु । सृजनशीलता मनूया दुने दुगुलाचवंगु प्रतिभा । उगु प्रतिभायात खेलुइताः थें च्याके फइगु गुणावान् शक्ति पिथनेगु संदेश वाहक संस्कार खेलुइताःया तःजि । खेलुइताः सदां सदां च्याना चवनेफइ ला मखु । कुतलं उकियात चिक तँतं, गुला बिइवं ताःतक च्यानां चवनी । च्यायेगु जीवन । च्याइगु खेलुइताः । थन तादात्म्य दइ मनु जीवन व खेलुइताः दुने । च्याये मफुगु जीवन स्वां महवःगु स्वांमाः थें । म्वायेगु ला छप्वाः मतप्वाः थें । खिउँया दुने थः च्याना जति हवलि थें मनु जीवन छगू खेलुइताः थें ।

रमापतिं धाःगु लुमंसे वइ । खेलुइताः सप्ताह, नवाह थुजाःगु यज्ञ याज्ञादिया नं उपकरण हँ । यज्ञकुण्डया मिजला खेलुइताः च्याका आहुति याइ हँ । खेलुइताः ला आहुतिया न्हापांगु जला जुयाबिइ । आहुति यायेगु ज्या जागरणया मंत्रोच्चारण थें । खेलुइताः छगू आह्वानया मिजला । खेलुइताः छगू यज्ञ दीप खेलुइताः छगू होमया उपवित । खेलुइताः जीवन

आरतिया छप्वाः जला खेलुइताः सप्ताह व नवाह होम यायेत नं माः । उकथं छ्यलातःगु खँ छकूचा कने मात्रं नुगल्य् छगू होम व यज्ञया मतप्वाः भलमल भलमल च्यानाबिइ । मानों जि नं छप्वाः मत थें खेलुइताःया मानो छि नं जला थें छप्वाः खेलुइतालं पिदंगु मतप्वाःया ।

खेलुइताः म्हपूजाया जक ज्वलं मजुसँ किजा पुजाया नं जुयाबिइ । म्हपूजा ला आत्म पुजा हे जुल । आत्म पुजाया तात्पर्य थःत थम्हं म्हासिइकेगु छगू संस्कार, संस्कार दुने सकतां न्ह्यानाचवनी । उकिं जीवनयात अःपुक कःघानातइ । संस्कारगत मुल्यया परिभाषा दु । परिभाषा युगीन भाषिका अंसार जुइ फयेमाः । युगं तापाक्क संस्कार हनेगु संस्कृति सिबे अन्ध परम्परा जूवनि । जीवन अन्ध परम्परा मखु, न त संस्कार हे । खेलुइताः च्याकिगु पहः, खेलुइताः दय्किगु पहः चाकभन स्वयेमालि । अर्थ बोध, प्रयोजन बोध, विधि बोधया लागि चाकभन मिखा ब्वये न्ह्यायेके मालि । जिमि मचाखाचातय् मामं नं धाःगु खँ लुमंसे वइ । किजा पुजाया लागि खेलुइताः म्हाधुछि हाकःगु दय्केमा हँ । थौकन्हे किजा पूजाया खेलुइताः भनभन चिहाकः जुयाबिल । म्हाछि हाकःगु खेलुइताः गुकथं च्याकेगु याइ स्वयेमालि । म्हाधुछि हाकःगु खेलुइताः च्याकिगु मण्डप उकथं हे तःचका जुइमालि । संभवतः जिमि पाजु विज्ञानबहादुर मल्लयात जिमि मामं किजा पुजा याइबले पाजुयात मन्दः दथुइ तयाः पुज्याःगु लुमंसे वइ । मन्दः ख्यैय्गवः बान्कि जुइ । मन्दः दथुइ पाजु । मत छचाखेर खेलुइताःया । मानों जीवन ज्योतिमय मन्दः दथुइ स्वानातःगु स्वांसिन्हःया छाय् नं छाय्पाः तःजू भःभः धाःगु महिमा थें ।

खेलुइताः दँ १४ ल्याः १४ ने.सं. १११३ न्हँ

ख्वप दे लिसैं स्वापू दःगु नेपाल संवत

राजनलाल जोशी (रास)

पृष्ठभूमि

नेपाल संवत् हं वाय्चवडागु सलंसः दाँ दय्धुंकल । नेपाःगालय् तिथिया आधारय् सांस्कृतिक व्यवहार यं च्वंसां गोरखाया जुजु पृथ्वीनारायण शाहं नेपःगः त्याकेधुंकः नेपालसंवतयाता सेय्दय्क हे ध्याक्वय् तय्गु कुतः जूगु खानेद । थुकियाता कयः राणा प्रधानमन्त्री श्री ३ चन्द्रशमशेरं अभ् अपः लिक्केता स्वला । अभ्ला सरकारी ज्याखाँय् नेपालसंवतयाता पानेगु व अदालती न्याय निसाफया खाँय् नेपालसंवतयाता मान्यता मबेगु धाय्वं सांस्कृतिक रुपं तिथिमिति नालःच्वंपुं नेवःतय्सं नं नेपालसंवतयाता नालेता ग्यात । उकीसनं नेपाल संवत धाय्गु नेवः संवत धकः भ्रम ब्वलंकेगु ज्यां यडः नं सांस्कृतिक रुपय् तिथिमिति नालःच्वंसां व्यवहारय् तापाड वान । मेखे नेपाल संवतयाता राष्ट्रिय मान्यता बेमःगु धकः न्ह्याकच्वंगु आन्दोलनय् थकियागु भाषिक इतिहासयात वेवास्ता याय्वं नं थव आन्दोलन हःने वानेमःगु थासय् ल्यल्यं वान । थकिया मूल कारण खः- राजधानी केन्द्रित अभियान । इमान्दारी पूर्वक धाय्गु खःसा नेपःया इतिहासय् ख्वपयाता चीक मेगु इतिहास हे तयार जुइमखु । किरातकालया माखोपूड, ख्वपूड आदि नामं म्हास्यूगु ख्वप दे थौं स्रोत साधनं ल्युने लाःगु खानेदःसां नेवःतय्गु सन्दर्भय् ख्वपयाता चीकः थकिया तुलना हे जुइमखु । थौं नेपः न्यंकर न्यडच्वंपुं नेवःत मध्ये दकले अपः ख्वपयापुं हे खः । थौं नं ख्वपयापुं न्ह्याथासं नापलाइबलय् ख्वपभाषां हे खाँ ल्हाइ, संस्कृति हानीबलय् नं ख्वपय् हानीगु संस्कृतियाता थाय् बियः वाय्च्वंगु द । उलि जक मखु ख्वपया विकास निर्माणयाता कयः थः न्ह्याथाय् च्वंसां जिगु धकः गर्व याय्गु जक मखु नेवः सभ्यता

धकः दावी याय्गु यडच्वंगु आधारय् नं नेपाल संवतया आन्दोलनयात हःने यंकेगु नितिं नं ख्वपया अहम भूमिका द धाय्छिं । नेपाल संवत धयागु कपोलकल्पित अले भावनाय् न्ह्याकच्वंगु अभिलेखं धकः आरोप बियःच्वंगु इलय् ख्वपया जेला त्वालय् लुयवःगु अभिलेखं थव नेपःया भूमी ब्वलांगु अभिलेख खः धकाः पुष्टि यःगु आधारय् नं नेपाल संवतया आन्दोलनयात गति बेता ख्वपया उपस्थिति मदय्क मगःगु ज्वय् धुंकल ।

म्हासीका

इतिहासय् थडतकं तःगुमछि संवत्त म्वडच्वंगु दनि । थडतक श्रृष्टि संवत् दकले पुलांगु संवत्काथं नालः वाय्च्वंगु द सा चीन संवत्, पारसी संवत्, मिश्र संवत्, इरान संवत्, यहूदी संवत्, कलि संवत्, बुद्ध संवत्, विक्रम संवत्, इश्वी संवत्, लक्ष्मण संवत्, त्रिभुवन संवत् थें तुं नेपाल संवत् नं छगु खः । दर्जनौं संवत्त विश्वया हःने धस्वडच्वंगु इलय् प्रत्येक संवतं थःगु तुं पहःया इतिहास कुबियच्वंगु द । विश्वय् प्रचलनय् वाय्च्वंगु इश्वी संवत् इशाया जन्मनिसैं शुरु जूगु संवत धकाः थःगु हे इतिहास दय्केता जुयच्वंगु दुसा इशा ब्वय् हाँयाता इशापूर्व धकः कालगणना यडच्वंगु द । बुद्ध प्राणीहित व मुक्तिया ज्या यःगुलिं बुद्धया उगु भिंगु ज्याया लुमन्ती बुद्ध संवत् धकाः छ्यःगु खानेद । अथे थें तुं गौरबया अनुभूति याय्गु इवल्य् नेपाल संवतं नेपःमिपिनिगु गौरबया विषय खः ।

उत्पत्ति

नेपाल संवत् : नेपःया नां क्वकयः दय्कतःगु थव संवतया म्हासीका मेकाथं हे द । नेपाल संवतयात जुजु राघवदेवया पालय्

ख्वपया जुजु आनन्ददेवं जाय् लखुतीर्थया फि काय्के छ्वःगु व उगु हे फि शंखधर साख्वालं थःगु ल्हातय् लाकः मेगु हे फि जुजुयात बीके छ्वःगु बाखं न्यं वाय्चवडागु खः । बाखनय् शंखधरं गगु फि थःगु ल्हातय् लाकगु खः व हे लुं जूगु व व हे लुं मियः वःगु ध्यबां उगुइलय् ऋणं त्यलःतःपुं जनताया ऋण मोचन यड ब्युगुलिं नेपाल संवत शुरु याता धाय्गु धारणा द । शुरुइ संवत् जक धाय् वाय्च्वंगु थव नेपाल संवत लिपा वड थकिया नाड नेपाली संवत्, शंखधरकृत संवत्, नेपाल संवत्, श्री शंखधरकृत नेपालीय संवत्, श्री नेपादेशीय संवत्, नेपालिका संवत्, श्रीमत नेपाल संवत्, श्रीमन्त नेपाल संवत् धकः च्वंवाःगु खानेद । थव बाहेक नं नेपाल संवतया स्थापनाया बारे जुजु राघवदेवया पालय् तत्कालीन लाय्कू वा विशालनगर छगुलिं च्याःगु व थथे दे च्याय्धुंकाः जुजुपाखें पशुपति पूजा याताः संवत् छायः म्वाःपिनिगु नितिं न्हूगु दाँ शुरुयात धकाः नं नेपाल संवतया म्हासीका बीगु यः । नेपाल संवतयात कयः गुलिसिनं थवाय्ता नेपः महाचीनया अधीनं मुक्त जूगु लसताय् न्ह्याकगु युगकथं काइपु नं द ।

चव्य् न्हयथडागु आख्यान अलग अलग हे जूसां छता खाँ धाःसा एकरुपता द । व खः न्हूगु युग शुरु जूगु । अभ्ला थःगु बिस्कं महत्वं कय्च्यं च्वंगु थुगु संवतय् न्हपांगु व स्वंगूगु आख्यानय् देय् व जनताया मुक्तिया कामना यड तःगु दु । थकिया यथार्थ थःगु थासय् हे द । अथे खःसां मुक्तिया कामनां जाःगु थुगु संवतयाता लोकं व्हाय्माः धाय्गु मान्यतां फि लुं जूगु बाखं स्वःवःगु धकः विचः याय्छिं । थव हे इवल्य् संवत्

न्हयनेगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

गुबले स्वन धाय्गु बारे मेगु छगू नं धारणा पिहांवायाच्चंगु द व खः -

नेपःमितय् दथुइ च्याय् हःगु मभिं । मभिं फाय्केत शक संवत (कार्तिकादिं शुरु जुइगु) ८०१ रिखे ८०० संवत्याता ल्वःमांकः १ निसें शुरु यःगु व लिपा वडः अकियाता हे नेपालवत्सर धकाः नाड छुडहःगु खानेद । अथेला प्राचीन इतिहासयाता वालः स्वयंबलय् व थौया ईयाता विचः याय्बलय् २००७ सालयाता ०७, २०१७ सालयाता १७, २०३६ सालयाता ३६ साल धकः च्वःथें तुं महासामन्त अंशुवर्मा शक संवत ५२९ याता २९ जक च्वःथें संवत ९४८ अर्थात ने.सं १४८ दँ थ्यने धुंकाः तिनि नेपालवत्सर धकः नाड छगू खःला धाय् थें जुइ । श्व बल्लागु दसि श्व अर्थ्य नं खःकि उगु इलय् संवतयाता लिच्छवि वा शक धकः नाड च्वय्गु यंतःगु मद्दु । श्व ल्याखं स्वयंबलय् थौ धाय्वाय्चवडागु व हँ वाय्चवडागु नेपाल संवत म्होतिं नं ८०१/८०२ + ११४१ . १९४२/१९४३ दँ दय्धुंकगु खानेद । अले शक संवत् व नेपाल संवत् नेतां कार्तिकादि जूगुलिं थके श्व संशोधन

मजू धकः ताय्के मछिं ।

संवत्या खाँ ल्हाय्बलय् श्व संवत् गनां न्हूम्ह जुजु जूगुलिं जक वःगु खःला धकः नं विचाः याय्मः । वंश हिलेबलय् न्हूगु दाँ काय् थें शक संवतया ४९८ दँ लिपा लिच्छविं ठकुरी जुजु अंशुवर्माया पालय् न्हूकाथं संवत्या गणना यःथें अंशुवर्मा संवत् ३०४ दँ लिपा जुजु राघवदेवं नं राज्यारोहणया न्हपांगु दाँ निसें कालगणना जक यःगु खःला धाय् थें च्वं । मखु धाय्गु खःसा नेपाल हायन धकः (राज्य भोग वर्ष) उल्लेख मजुइगु खइ । अले थकी नं न्हूगु कालगणना क्रम कार्तिकादिं हे शुरु मयाइगु खइ । थुकिया बल्लागु प्रमाण धाय्गु हे शाह जुजु त्रिभुवनं राणशासनया अन्त्य यड जनतायात मुक्त यःगुलिं त्रिभुवन संवत् छ्यःथें जक खःला धकाः नं अनुमान याय्छिं ।

संस्थापक

श्वहे इवल्य चर्चाया विषय मेगु छगू नं जुयब्यगु द । व खः, श्व संवत् सुनं स्वना ? नेपाल संवत्या शुरुवातया अभिलेख

अःतक मलूनिगुलिं राघवदेवं श्व संवत् स्वंगु खः धैगु खाँय् न्हयसःचिं थनेगु थाय् दु । दकले न्हपां नेपाल संवत् छ्यःगु दसु नेसं २८या लंकावतार साफू खः । अबलय् शंकरदेवं राज्य यडच्वंगु खानेद । उगु साफुती 'परमभट्टारक महाराजधिराज परमेश्वरी श्री शंकरदेव राज्यय्' उल्लेख जुयच्वंगु द । अले अकियाता विचः यडः स्वयंबलय् हिन्दू धर्मया मान्यताकथं जुजु धाय्म्हा नारांछःया प्रतीक जूगु व पशुपती च्वड्गु मूर्ती नं शंख ज्वंतःगु ल्याखं व मूर्ति नारांछःकाथं काय्छिं । नेपाल संवतयाता राघवदेव कृत धकः न्हयथंसां मूर्तिया बनावटया ल्याखड श्वाय्ता शंखधर (शंखधारी) जक धःगु खःला विचः याय्छिं । उकें थान श्व संवतय् शंकरदेव, राघवदेव शंखधर स्वम्हेसियां नाड पिहांवायाच्चंगु दु । मेखे राघवदेवया खाँय् नं विचः याय्मःगु खाने दः । केशर पुस्तकालयय् च्वड्गु केशर वंशावली राघवदेव वर्ष ६३ मास ६ ॥ श्री पशुपति भट्टारकके सम्वत्सर प्रवृत्ति कृताः॥ धकः च्वाय्तःगु द । जुजुया नाड व वं शासन यःगु दाँ धुकः नेध्वः कियः जक संवत पशुपतियाता देछःगु च्वाय्तःगु आधारय् नं श्व राघवदेवं संवत छःगु (तुलाधर व शाक्य, ११२७: १३१) मखसैं जनतां हे छःगु धाय्गु खानेद । श्व ल्याखड नेपाल संवत शंखधरं हे छःगु जुइ धकः धाय् छिं ।

मान्यता व छ्यलाबुला

नेपाःया चाय् ब्वलाड्गु नेपाल संवत्या इतिहास मालेगु उलि अःपुगु ज्या मखु धःसां पाइमखु । राज्यया धरोहर ल्यंकेगु नितिं राज्य गुलि ग्वहालि याय्मःगु खः व नेपालय् बिलकुल हे मद्दु । बरु थःगु कीर्ति तय्गु नितिं इतिहासं न्वःवडच्वंगु कीर्तित स्यंकेगु खाँय् नेपाःया शासकत हे तत्पर जूगुलिं नं नेपाल संवतया इतिहास मालेगु धाय्गु नौ द्रैय् हाम्बः मालेगु थें खः । प्रधानमन्त्री थें जाःगु पदय् च्वंम्ह भीमसेन थापां

न्हयनेगूगु ख्वप पौ बःछि पौ(पाक्षिक)

हनमानधवाखा लाय्कू बांलाकेता लुँधवाखा दय्कला । तर व लुँधवाखा दय्केता देगः देगल्य ताय्तःगु ली, सिजः व लुँयागु अभिलेख नाय्कः छ्वःगु खः । थकिं नं सेय्द नेपाल संवतया उद्भव व थुकिया विकासबारे माले ज्या गुलि थाकुइ धकः । अथे खःसां शंखधरकृत धकः दकले न्हापां अभिलेख धाय्गु हे ख्वपया जैलाय् ने.सं ८२७ य् लूगु खः । नेपाल संवत १४८ या प्रज्ञापारमिता साफुती हे दकले न्हापां नेपालवत्सर धकः च्वाय्तःगु खः । थुकाथं खानेदःगु नेपाल संवतया थासय् पृथ्वी नारायण शाहं नेपः गः त्याके धुंके छ्वःगु मालवगण संवत् (विक्रम संवत्) नं धाथे धाय्गु खःसा नेपाल संवत थें तुं कार्तिकं हे शुरु जुइगु संवत खः । थकियाता कयः संशोधन यड चैत्रादि यायहःगु खः । अभला श्री ३ चन्द्रशमशेरं नेपाल संवत् १०२३/१०२४ पाखे नेपाल संवत्याता सरकारी ज्याखाँय् थाय् मेबेय् हाँ तक कार्तिकनसिं (कार्तिकादि) शुरु जुइगु शक संवत् छ्वःगु खः । थव धाय्गु नेपाल संवत्या प्राकृत रूप खः । मात्र, नेपाल संवत् छ्यलैबल्य हीनताबोध जुइ धाय्गु ल्याखं जक शकया नां छ्यलवाय्चवंगु खः ।

थडकन्हय्या सरकारं विक्रम संवत्याता मान्यता बियतःसां नेपाल संवत्याता कयः पुलांगु अभिलेखय् धःसा थाय् बियतःगु द । नेपाल संवत न्ह्यथं ताय्तःगु ग्वःगु अभिलेख द धकः थौतक ल्याखाय् फःगु मदुनि । अथे खःसां थव संवत् नेपालं पिने भारतया विहारय् नं छ्वःगु खाने द । थडसिबें प्यसःदाँ हाँ बंगालया कोचविहारया जुजु प्राणानारायणं थःगु लुँया मुद्राय् नेपाल संवत् तुं छ्वःगु खः। अथें तुं विक्रम संवत्याता तिब्बतं मान्यता मब्यूसें नेपाल संवत्याता मान्यता ब्यूगु चिं शाहकालय् प्रतापसिंह शाहं तिब्बत लिसें यःगु संभौताय् खानेद । अथेला नेपाल संवत

५३५ य् चीनिया मिनवंशी जुजु तायिमिडं नेपाल संवत्यात महाचीनाब्द धकः चीनय् तकं छ्वःगु खानेद । थव बाहेक बंगाली, मैथलि, भो जपुरी, अवधि साहित्यय् थुकियाता थाय् बियतःगु द । संयुक्त राष्ट्र संघं 'नेपाल न्हि' डाय्केगु धकः नेपाल संवत्या न्हूदाँखुनु ज्याइवः हँ वाय्चवंगु द । मालवगण संवत्याता मान्यता बियचवंगु मदु ।

व्यावहारिकता

सरकारी ज्याखाँय् नेपाल संवत्याता मान्यता मब्यूसां नेपःदेया नखाःचखाः हानेगुलि थडतकं तिमिलाया गतिया आधारय् ल्याः खाइगु तिथिमितियात हाकुतिने फःगु मदु । थकें यडः नेपाल संवत्या महत्व गुलि द धाय्गु याचुक सेद । थव संवतया तिथिमिति मदय्वं नेपःया बिस्कं पहःया संस्कृतिं जाःगु सभ्यता हःने यंके फइमखु धकः सकसिनं विचः यःसां थकियाता राष्ट्रिय संवत्यात रुपय् हानेता नुगः चकांके फःगु मदु । अभला नेवार संवत् धकः समग्र नेपःया नां स्वं चवंगु थव संवत्याता वेवास्ता यं चवंगु द । थकिं यडः चाय्कं मचाय्कं नेवार संवत् धाय्चवपिन्सं नेपःया शासकतय्सं छ्यलाबुलाय् हःगु नेपाल संवत्या आधारय् दक्वसित हे नेवः यंब्यूगु दु । लिच्छवि, ठकुरी, मरल व शाहवंशयापिं जुजुत तं नेवः जुयवांगु दु । थव धाय्गु नेपःया अवमून्यन याय्गु ज्या खाँ खः । अभला नेपाल संवत्यात नेपाःया संवत् मखु धइगु भ्रम बवलांकेता गोरखापत्रं शुरुया दशकय् विक्रम संवत्यात नेपाल संवत् धकः तकं चवःगु खः । थव धाय्गु कोखं थःता बांला धाय्केता म्हय्खा पा छुड जू थें जक खः ।

तर संवत्या औचित्ययात न्हांके मफ । थकिं यड थुकियाता व्यावहारिक

मजू धाय्गु नं यडचवंगु द । अथेखःसा थाइल्याण्डं थःगु हे संवत छ्यलः ग्रेगरी संवत कःथें भनीसं याय्फइमखु धाय्मछिं । चीन, अरेबियन व मुस्लिम राष्ट्रय् थें संवत व तिथि थःगु छ्यलेगु तर सरकारी गणनाया नितिं जक इशवीसंवत छ्यलेगु यःथें भनीसं याय्फइमखु धाय्मछिं । छाय्कि थौतकं भनीथाय् नं तिमिलाया गतिया आधारय् ज्याखँ याय्मखु धाय्फःगु अवस्था मदु ।

व्यावहारिकतायात हे स्वयंबल्य थव संवत धाय्गु सुं छम्हा व्यक्ति विशेष वा सम्प्रदाय विशेषया संवत् मखसे चीन, मिश्र, इरान, रोम, बंगाली संवत् थें राष्ट्रया नामय् नीस्वडतःगु संवत् नेपाल संवत् खः । गुगु राष्ट्रया संवत् खः । थज्वःगु भावनां जाःगु मान्यतायात तकं वास्ता मयाय्गु धाय्गु थःता मामं बुइकगु मखु अबुं बुइकगु धाय् थें जःगु मान्यता विकास याय्गु खः ।

दकले लिपा

चा, फय्, लः व थानाया जनजीवनलिसें भ्यलेपुड सलंसः दाँ हाँनिसें न्ह्याकः वाय्चवंगु थुगु संवत् ऐतिहासिक व सांस्कृतिक महत्वकाथं नं थव संवत्या मेकाथं महत्व द । वास्तवय् संवत्या बारे चर्चा याय्गु धाय्गु पाल्हातिं चुयः डाय् वानेगु थें थाकुगु ज्या खःसां थकियाता मात्र नेवार संवत् धाय्गु अज्ञानता बाहेक मेता छुं जुइमखु । थव ल्याखं नं राष्ट्रं महशुस याय्मः कि नेपाल संवत् नेवार संवत् मखु, नेपःया प्राचीनता न्हांके बे मज्यू धकाः राष्ट्र हने वानेमःगु अवस्था द । अभला थव संवत ख्वप देया भूगोललिसें सम्बन्धित जूगुलिं थुकियात संरक्षण अले जनस्तरं हकनं छकः न्ह्याके मःगु खानेद । नेवः सभ्यता न्ह्याकेगु ज्याय् न्हापानिसें हःने लाःगु ख्वप देसं हकनं छकः नेपाल संवत अले नेवः सभ्यताया म्हासीका ल्यंचवंगु अभिलेखीय भाय् ख्वप भाय्यात नं थाय् बेमःगु खानेद ।

स्वन्तिया धुं नालिबेली

आशाकुमार चिकंबजार

मोहनी धुं धुं वैगु स्वन्ति नखा यौवनया लुखॉ प्याहाँ वयो लसताया बाजा थाड भ्नीगु त्वाःत्वाल्य् प्याखं ल्ह वई । छगू दाजुकिजा तताकेहँया मतनाया स्वमः ज्वडः मथां हे थें कय्गु मतिं मायां जःगु दालु बिकुं च्याडः, नेवः पहया अन्ति छपालाहातं यखायो वम्हा तताया मुसुकःगु ख्वःब्वयो सुचुपिचु समायाडः वैगु लू लाछि-फल्य् फल्चाय् च्वडः भ्नी अग्रज थाकालिपुं बाज्या अजिपिसं स्वयो च्वनिगु, हाय्क च्वनिगु न्वाडः च्वनिगु भ्नीगु नेवः पहः खः स्वन्ति नखाया छपुलु । मथां ल्याहाँ वा । बांलाक हँ । ओहो छ यां थौं ! थी थी हिंसी छ्याली नपां लायँ, फल्य् फल्चाय् च्वडः जूसां ज्वडः अतिं बियो च्वनिपुं भ्नी थाकाली पुं अजा-अजिपुं, छ याकचां ज्वनय् फैला ? जिनं ज्वडः बियला ? दक हाय्क च्वनिपुं ल्याम्होचापुं तः जूयां थौं प्याखं ल्ह वानिम्हा थें च्वं ! दक हाकय् इष्ठां स्वयो च्वनिपुं केहँ मयजूपुं नेवः मिखालं बाहेकं सायद खांकय् मफः थें च्वं । उगू लू (दृश्य) सायद नेवः तय नुगलय् जक दः थें ताय्का ।

स्वन्ति नखा, यमपञ्चक धायो डान्हूतक मानय् यासां स्वन्हू धःसा तस्कं तः हांक मानय् याई । यमराजया केहँमयजु यमना नपां दुःख सुखया खाँ ब्याकय्ता यमराजं डान्हू यमलोकं बिदा कायो च्वंगु किम्बन्दन्ती नपां श्व डान्हू खुनुं सीपुं न्ह्याम्हां तप्यंक स्वर्ग वानिगु धायो तः काथं विचःयाय्गु खःसा उखुनुं यमराजं निपं (फैसला) याय मफैगुलिं अथे धःगु जक तर्क यासां थुकि दुनय्या अन्धविश्वास चिडकः समाजशास्त्रया मिखालं स्वयगु खःसा यमराज्यां थः केहँ नपां दुःख सुख ब्याकय्ता न्ह्यागुं ज्या त्वःत वला धाय्गु खःसा भ्नीसं नं ज्या छख्यलिडकः दाजुकिजा तताकेहँ नपां च्वडः दुःख सुख ब्याकय् मः धाय्गु सन्देश खः ।

प्रकृति पाखय् दुवाल स्वयगु खः सा बुई जाय्क वा सयो च्वंगु बाली दुकायो छँ, खल्लँ (न्हपा) हय धुंकगु ई, बुहांज्याया लसताय् हाकुवा दुकाय् धुंगु ई नपां कःसि किबाय्, दैमय वा बिस्कं

पिडः तःगु तः फवः स्वं ह्वय्ब्याड ल्यासे-ल्यासे जुयो च्वंगु, ग्वयँचा स्वं ह्वय्ब्याड सर्गया वाँचुगु उन सर्ग लाय्काकः थमनं प्वः चिडः जिनं छस्वयो म्हवः मखु धायो सुपार्यँ चिडकः वाँचुयो च्वंगु (आकास) सर्ग नपां त्वाय् चिडः च्वंगु थें अलय् ग्वाली ल्हाडः किजापुजा गना थयना थें धायो आयबुयो, मिखा त्यानुक स्वयो च्वपुं थें अपलं स्वमात सिरिसिरी फसं कुचुकुचु नकगुमतिं कुचुचायो न्याकुं कायो च्वंगु थें शरदया लकस तस्कं हायँ पुयो च्वनि । अलय् ज्वायँ ज्वायँ सयो च्वंगु भोगत्या, सन्नासी (सुन्तला) तःसि, केरा, खोसिं, आमासी स्वय हे नय्ला धाय्थें च्वंकः सिमां कुबिय मफयो कुतां वानिला धाय्थें च्वंकः थःता थमनं ब्वयो च्वनि व फेशन सो या प्याखं म्वँ त थें । थुगु तस्कं तःमि म्हा प्रकृति मन ह्वय्क च्वपुं किसानतः अपलं ब्यापार याय् दयो लय् तायो च्वपुं बञ्जत मानौ दुः ख छबिकुं गनां दिकःसुखया सास छभा ल्हाड च्वपुं थें खानय् दैगु ई खः स्वन्ति नखा ।

दकलय् न्हःपां वइगु क्वः पूजा । स्वर्गय् वाडः अमृत घडाय् त्वा थुडः त्वनय् मलाम्हा पंक्षीपात्रता मानवीय पात्र दय्कः आमू त्वा वा ख्वँतय् हू धःगुलि गूसी घायँ (सितु) खय् हूगुलिं गूसिघायँ न्ह्याथाय् नं बुयो वगु नत्र वा अथे हे सैगु धाय्गु किम्बदन्ती नं न्यनय् दः । अथे द्रुंकगुलिं क्वः याता मन्या फोहर खिखय् च्वम्हा तुँ क्वाड नय् मालय्मः धाय्गु अजा-अजिं धायो तकगु नं न्यनय् दः । खाँ छता ज्या छता याइ पिन्ता थजगु सजाय जुइ धाय्गु श्व छगू सन्देश नं जुयफः । नपां भिं मभिया ब्वखाँ न्यंकय् हैम्हा क्वः दक नं सन्देश वाहक काथं उखुनुं क्वः याता पुजायाई । अलय् क्वः थें चलाखम्हा अकालं जक सिडम्हा नय् दःसा सुंक च्वनिम्हा, जक मखु क्वः छम्हासितकिं फुक्क मिलय जुयो शोकसभा डाय्किपुं एकताया प्रतीक काथं नं क्वः याता पुजा यागु जुयमः श्व पंछी विशेषज्ञपिनिगु अनुसन्धानया विषय जुयफः ।

नेहू खुनुं खिचा पुजा याई । तस्कं इमान्दार व वफादारम्हा खिचां अपलं खुयो यंकगु सामान लुइक ब्यूगु व खुँ याता बिसिकय् छ्वगु वास्तविकता नपां युधिष्ठिर नपां म्वाः म्वाकः स्वर्गय् वानय्गु इवल्य् धर्म हे खिचा जुयो वगु जक मखु खिचाता गनां भैल द्योया बाहां व गनां नासः द्यो काथं मानय् याडः तःगु दः । कबिलाशया ग्वाखं प्वाल्य् तयो तःम्हा दुरु ल्वहँया खिचा नं थुकिया छगू दसु खः । खिचा ख्वलकीं मभिं धायो खिचा ख्वःगुया सड्केत यमदुत-सिमदूतत वगु अमिसं खांगुलिं ख्वःगु, उकिं मन् सीगु दक नं

न्हयनेगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

धाय्गु या । उकीं खिचा प्रलयया सूचं बिइम्हा जन्तु नपां बफादार इमान्दारया प्रतीक काथं पुजा यागु जुयमः ।

स्वन्हू खुन्हूँ लक्ष्मी पुजा याई । लक्ष्मी धनया प्रतीक, अन्नया प्रतीक, थःगु छँ लक्ष्मीबास याय्मः धाय्गु मतिं औसीया ख्यंगु चान्हयँ छँया इयो पतिकं पालाचा तयो च्याकी । पिखालाकीनिसँ बाँ इलः, सिँचाबाखं लुखात स्वन्हयँ गना धुकु क्वथा खः अथे धाय्गु लक्ष्मी द्यो गना पुजा याइगु खः आना थेंक बाँइल यंकी । अलय् लक्ष्मी द्यो नपां सुकुन्दा (गणोद्यो) पुजायाडः नपां धेबाः (पुलाँ-पुलांगु धेबा) किसान तयसं न्हूगु वा दुकःगु नपां स्वंगं बियो पुजा याई । अलय् वा दुकाय्गु न्हापालासा लक्ष्मी पूजा मवनिबलय् नं स्वंगं बिइगु चलन दः । ख्यंगु चान्हयँ लक्ष्मी द्यो दुकाय्ता पालाचा मता च्याक जःति बियगु याडः तगु काथं ख्यं न्हाकय्ता तुइजला ह्यमः धाय्गु खाँ कयँ । नपां चान्हयँ नं लिभः (निभा) त्वकय् फःसा भिं जुइगु काथं गरिबी अज्ञानता न्हाकः मछवतलय् भी सुखः ज्वी मखु धाय्गु सड्केत काथं थुइकय् मः । अलय् वहे पूजायाडागु वा योमारी पुन्ही खुन्हूँ कुतिवाडः योमारी छुइगु न्वागी नइगु चलन नं दः । अथेनं लक्ष्मीया बाहां भुन्हु न्हिनय् मिखां मखानिम्हा जगुलिं चान्हयँ वैम्हा धाय्गु मतिं जक भुन्दु गयो चान्हय् वैगुलिं जक चान्हय पुजा यागु खः ला ? धाथें औसीया ख्यं न्हाकय् फतः धःसा पून्हीया जः वइगु खाँया अप्रत्यक्ष ज्ञान लक्ष्मी पूजा जुयमः । गुकिं धनधान्य जुइगु, अन्नया भण्डार दैगु, लक्ष्मी बास याइगु धःगु जुयमः । मेकाथं स्वयगु खः सा छँ नं पिताबियाम्हा लक्ष्मी थजम्हा म्हयाय् मचावैगु

या संकेत नं जुयफः । अलय् म्हयाय्या मन तय्ता सुचुकुचु याडः मता च्याकः ती धाय्गु खाँ नं सुचुकः च्वंगु खःला ? अनुसन्धानया खाँ खः ।

प्यन्हू खुन्हूँ म्हापुजा अलय् कौला फूड कछला वइगु न्हूँ दँ नं खः । नेवःसमाजय् थुखुनुया दिनता विस्कं महत्व बियो स्वयगु या । शंखरधर साख्वा जुं फी लुँ जूगु कतः याय्गु लाहातिं कायागुलिं सितिंवगु धन पूण्य ज्याख्य् छ्यलय् धायो नेवः तय्गु ऋण पुलः नेपाल सम्वत चलय् यागु खाँ नं इतिहासं काडः च्वंगु दः । व फी लुँ जूगु खःला वा गाडधन (गुगुं इलय् सुनं जुजुपुं युद्धं बुड सुचुकः, थुड तगु धन वा हिरा, अमूल्य ल्वहँपु, फिपु) लुइकगु खः अनुसन्धानया विषय जुयफः । तांगु धन गना दः जक 'वीर क्यनय्गु' जुसी क्यनय्गु चलन अः तक नं दःगुलिं ख्वपया जुसी शंखमूलया खुसी उगु फि खं ल्हाक तःगु धन आना दः धायो काय्के छ्वगु खःला ? अलय् उगु धन लुयवं कतया थासय् कः वापिसं ग्याडः त्वःत तकगु शंखधर साख्वा जुं न्हयाथियाड जूसां (हेय्कः, मिखापिइकः ख्याडः थः गु नं तर्क तय्फः) लाक कःगु जक खःला ? अलय् वहे धनं ऋणयां जुजुता, जुजुया सामन्त तय्ता हे मखां पूगु जुई । नत्र छम्हा सामान्य मनूयाता उगु दास थजगु युगय् जुजुं नेपाल सम्वत छ्यय्कय् विइला ? धेबा धालकीं महाद्योवं नं स्वंगः मिखा कानिगु धः थें जुजुं नं अथेजक याकगु खःला ? अलय् उगु ज्या जूगु दाच्छी फुत, नेदा फूत धाधां नेपाल संवत जनबोलीख्य् दुबिड अः ११४२ वगु नं जुयफः ला ? अध्ययनया

विषय खः । मेमेगु इतिहासया विषयलय् प्रा.माणिक लाल श्रेष्ठ व प्रा.डा. पुरुषोत्तम लोचन श्रेष्ठ जुं च्वयो द्यूगु फिख्य् लुँ दैगु खाँयाता नं मनन याडा ।

म्हा पुजा थःगु हे पुजा, दाच्छी तकः भिंउसायँया कामना मनूया म्हा धुछीया क्वख्वा, ख्वःधुछीया खेलु इता नपां नाः मरं, चिकं मरं नपां पोचुमरं दुनय् आखे, स्वंवा, तायँ, हाकुमुस्या नपां तःसि ख्वःसिं, केरा नपां ग्वयँचा स्वमः तयो स्वं, तायँ, स्वंवा नपां मुटुमारी (ल्व्चामारी) तयो कपालं निसँ सिँ फां ध्वाल्ल याकः म्हापुजा याइगु नं नेवः तय्गु बिस्कं पहः

खः । चाकुपंगु तःसि, माकुगु ख्वःसिं, सागु केरा, फाकुगु सिंगाली ताजि-ताजि (फलफुल) सिसाफल नपां ख्यँ सगं बियो सुस्वास्थ्यया कामना याडुगु म्हा पुजा फुक्क नेवः तय्सं धःसा मडाय्कः । अथेनं न्हँ दँ ज्या इवः धःसा फुक्क धाय्थे नेवः तय्सं मानय् याई । भिन्तुना देछाई । भ्वँ नई ।

यमपञ्चकया डान्हँ खुनुं धःसा किजा पुजा नेवः तय्गु तहांगु नखा हे खः । थः तताकेहँ पिसं थः दाजु किजा पिन्ता अपलं भक्ति भाव, माया याडः ता आयुया कामना याडः पुजा याय् दःक अपलं सा-सा भिंगु नपां किजापुजाता मःगु ज्वलं फुक्क ज्वडः वई । थः दाजु व किजा ग्वः म्हा दः, वम्हासिता तःसि, केरा, खोसिं, क्वखा, ग्वय्चास्वमः नपां मेगु थःगु इच्छा काथं भोगत्या नैक्यः, स्याउ, सुन्तला ज्वडः किजापुजा यो वई । थुगु इलय् यमराजं बिदा कायो च्वंगुलिं यमदूत -सिमदूतपुं दतां फूतां छम्हा जक किजाता कः वयो च्वंगु बेलय् ततां ताः हाकलं किजा पुजा याडः चच्छी बिकः पूजायाड च्वंसेलिं खा हाल हःगु ताय्वं यमदूत पुं तताया माया खाडः छु वर फ्वनय्जक न्यंबलय् किजाया ज्यु ज्यान फ्वंगुलिं तथास्तु धायां किजाया आयु ताः हागु लोक बाखंया लिधंसाय् कायो तःगु धः सां थ्व थछँ प्रतिया माया खः । लुमुगु स्वापु खः जक धाय्मः । लोकम्यँ काथं-

किजापुजा याय् दक वया
जन्मराजां का वया च्वन
जन्मराजां रक्षा याय् माल ॥

तःसिथे तंतं धाय्क,
खोसिंथे क्वयक्वय् धाय्क
केराथे केय्कय् धाय्क तयाम्हा जि किजा ॥ जन्म राजां ॥
माम बुब दःगु मखु, दाजु जिनं दःगु मखु
दतां फूतां वहे किजा छम्हा या दैव ॥जन्म राजां ॥

जन्मराजां वरदान फवँ धः बलय् ग्वयँचास्वं सुकुमच्यु तलय् जि किजाया आयु दय्मः धःगु प्रतीकात्मक खँ खं साहित्यिक अभिव्यक्ति, प्रतीकात्मकता व बौद्धिकताया भल्को क्यं । न्ह्यागु थजु संस्कार संस्कृति भीगु म्हासिइका खः । संस्कृति दुनय् हिलः मालः स्वयो अध्ययन अनुसन्धान याडः वास्तविकताया सिन्हं तिडः जुय फःसा भीगु संस्कृति ता ई तक म्वाडः च्वनि । न्हँ दँ या न्हँ खा ल्हाय् सय्के फःसा अलय् धात्थे शोषणया विरुद्ध मुक्तिया लागिं ल्वाय सः सा जनताया सम्मत नं छुयलय् फँ । धात्थेगु स्वतन्त्रताया म्हापुजा याय् दै । अलय् भीगु थःगु हे पहः या सुनं यमदूतं ख्याय मफैगु भीगु व्यवस्था हयो मुक्तिया म्यँ हा हां तता-केहँ, दाजुकिजा पुं किजापुजा याय् दै । अलय् भीगु धात्थेगु न्हँ दँ हानय् दै ।

विनाखँ

अंगः

काशीराम विरस

जिन्दगीया छगू ह्युचाय्
मदिकक न्यासि वनागु लँय्
छम्ह अजू चायापुम्ह पास नापलात
खला व जि स्वयाः भतिचा तधी
तर छगू कथंया मछिं
नापं वनेम्ह छुं पलाःजक ।

छु दँ न्हय
जिगु छँया अंगलय् फ्वसा हवल
स्वयेबलय् बांलाः खनेदु
छगू अर्मूत किपाःथे
जि उकी हे लय्तायाचवना
मस्यु जि फ्वसाया जात छु खः?

ई वंगु भ्क्वलय् छँय् रंग पायेमाःगु दु
सःम्ह मनु सःताः

धयाच्वन

छिगु अंगलय् रंग च्वनीमखु

जि भ्रसंग वन

थुल अंगलय ला छु खः जातया कीचां हा कयेधुंकल

की, छुँचा नयेधुंकूगु फ्वाकागु अंग

वानी ज्वीधुंकूगु मिखां जक खनेफइ

छगू श्वाथःगु आकार (बां)

थिंग दनाच्वंगु अंग ।

जि 'बा' पिसं न्हाय् धस्वाका दयेकूगु

व अंगःथौ

जिगु मिखा न्हयःने मगाःमचाःजुयाच्वन

शंका वं थें ग्याःचिक् थें जुल श्व इलय्

जि 'बा' पिसं दयेकूगु अंग छने

गुगु अंगलय् 'एम.सी.सी.' नँवः

गुकियात नस्वागु धकाःभ्रम न्यंकाच्वन

जि 'बा' पिसं

जि भ्रम चिकेगु कुतः याना च्वना

मिया लिसं इलाच्वना

ताकि,

सिरिया, इरान व अफगानिस्तानया

अंग थें दुर्दशा मजुइमाः ।

खप नगरपालिकाया ज्या भवः त

भिन्तुना साकोसया साधारण सभा

असोज ३०

भिन्तुना बचत व ऋण सहकारी संस्थाया हिंगुकु साधारण सभाया उलेज्या याडदिसे खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं विदेशी गवाहलीं भ्नीगु नेपः दे याता आर्थिक रुपं उपनिवेश याडगु खतरा दःगु खाँ ब्याकसे आर्थिक रुपं स्वतन्त्र मजुगु दे राजनैतिक रुपं नं स्वतन्त्र मजुडगु खाँ काड दल ।

दय्केता नगरपालिकां देको मिबा इतापाके योजना न्ह्याकगु खाँ ब्याकसे वयकलं आवास योजनाय् जग्गावालापिसं सुविधा अनुसारया योगदान याय मःगु खाँ ब्याक दल ।

ज्या इवःसं खप नगरपालिका सहकारी विभागया कजि नपां वडा नं. २ या वडाध्यक्ष हरिप्रसाद बासुकला जुं बचत व सहकारी संस्थाय् बांलाक अनुगमनयाय मफःगुलिं संस्थाय् अपलं समस्या वयो च्वंगु , व्यवस्थापक व सञ्चालकपिसं दां उखय्थुखय् छ्यःगुलिं सर्वसाधारणया बचत उखय्ला-थुखय्ला मदयो च्वंगु खाँ ब्याकसे खप नगरपालिकां नगर दुनयया सहकारी संस्थाय् अनुगमन व नियमन बांलाक याडः वयो च्वंगु खाँ ब्याकदिल ।

खप नगरपालिका पाखं न्ह्याक च्वंगु देको मिबा इतापाके जग्गा एकीकरण आयोजनाया उद्देश्य स्पष्ट याड दिसे वडाध्यक्ष बासुकला जुं जग्गा थुवः पिनिगु सुभाब व समस्या न्यडः वहे काथं आयोजना क्वचाय्केगु कुतः जुयो च्वंगु खाँ ब्याक दल ।

वयकलं नेपः या थी थी थासं पुलां-पुलांगु प्राचीन मूर्ति खयो यंकु अः थी थी देशय् दः धाय्गु खाँ न्यडानिं उगु मूर्ति लिता ह्यता खप नगरपालिकां सांस्कृतिक मन्त्रालय, पुरातत्व विभागपाखं मःकाथं कुतः याडः च्वंगु खाँ ब्याकसे खपया कला व संस्कृति म्वाकः तय फःसा जक भ्नीगु म्हासिडका पिब्वयो च्वनय् फैगु खाँ ब्याक दल ।

२०७२ सालया तः भ्वखाचां थुडः ब्यूगु सम्पदात ल्हवनय कानय् व दानय्गु ज्यातक क्वचाइथें च्वनय् धुंकुगु खाँ ब्याकसे वयकलं खप नगरपालिकां सकल नगरवासीपिनिगु मंकः नगरपालिका खः धायो दिसे थुगु संस्था ह्य्याय्ता फुक्क छपा छधि जुयो ह्य्याय्मः।

खपनगर दुनयें सुविधायुक्त, सुन्दर, व्यवस्थित सहर

भक्तपुर जिल्ला बचत व ऋण सहकारी संस्थाया नायो भाजु कृष्ण गोविन्द लाखाजुं भिन्तुना साकोसया आर्थिक कालबिल बांलागु खाँ काडः दिसे सहकारी संस्थां सहकारीया सिद्धान्त डालः उकिया मूल्य व मान्यताया लिधांसाय् न्ह्याकय् मःगु व साधारण सभा शेयरया दुजः पिनिगु सक्रिय सहभागिता मदय्क मगा धायोदिल ।

भिन्तुना साकोसया नायो भाजु शिवकृष्ण कोजुं लिपा याय्गु खाँ विचः याडः धेबा मुंकय् धाय्गु उद्देश्यं संस्था निस्वांगु खाँ ब्याकसे समाजया आर्थिक व सांस्कृतिक स्तरय् च्वजाय्केता संस्थाया तहांगु लाहा दः धायो दल ।

ज्या इवःसं भिन्तुना साकोस सञ्चालक समितिया दुजः जौवन कोजुं नं न्वचु तयो द्यूगु खः ।

**खप नगरपालिकाता ब्ह्याबलें सफा,
सुधर तय्गु सकल नगरवासीतय्गु कर्तव्य खः ।**

जर्मन राजदूत व युनेस्कोया प्रतिनिधि ख्वपय्

कार्तिक २

ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिनपां नेपःया लागिं मित्र राष्ट्र जर्मनया राजदूत डा. थोमस प्रिन्ज व नेपःया लागिं युनेस्कोया प्रतिनिधि माइकल क्रोप्टनपांया पुचलं ख्वपया भ्रमण याडः नपा लाड खँलाबला याड दिल ।

विश्व सम्पदाया धलखय् नां जायो च्वंगु ख्वपया सम्पदा

स्वः भ्नायो ख्वपया नगरपालिकाय् भ्नायो नगरपालिकां अः तक याडः च्वंगु शिक्षा, स्वास्थ्य सम्पदा ल्हवनय्-कानय् व सुचुकुचु ज्या इवःया खँ न्यडः दिल ।

उगु इवलय् ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं नगरपालिका व नगरबासीपिनिपाखं लसकुस याडः दिसे सांस्कृतिक नगर ख्वपदेया म्हासिडका व थानाया विशेषता बारे काडः दिल ।

न्हाया ख्वप नगरया सुचुकुचु, लॉ सियगु, दय्केगु, धः व निकासया व्यवस्थापनय् जर्मन सरकारं यागु ग्वाहालीया आभार प्वकसे वयकलं तः भ्वखाचां स्यंकगु सम्पदा ल्हवनय् कानय्या लागिं जर्मन सरकारपाखं ग्वाहालीया प्रस्तावयागुलि प्राविधिक कारणं उगु ग्वाहाली काय मफयागु खँ ब्याक दिल ।

वयकलं, ख्वप नगरपालिकां जनताया ग्वाहालीं १०८ गू स्वयो अपः सम्पदात ल्हवनय् कानय् व दानय् धुंगु खँ नं ब्याक दिल ।

प्रमुख प्रजापति जुं लाय्कुलि च्वंगु ड्युडापा इयो नपां प्यपुंगु सिंहवाका दरवार (अः राष्ट्रिय कला संग्रहालय) तयो तःगु लाल वैठक नपांया भवन ल्हवनय्कानय्गु मल्लकालीन पहलय् हे दानय्ता युनेस्कोया प्रधान कार्यालय पेरिसय् अनुमतिया लागिं पुरातत्व विभाग पाखं अनुरोध याडः छ्वयागुलि थी थी कानुनी व प्राविधिक समस्यां अः तक अनुमति मब्यूगुलिं उगु भवन संरक्षण याय् मफयो च्वंगु खँ काडः दिल ।

ख्वप देता शैक्षिक गन्तब्यस्थलकाथं म्हासिडके बिय्गु उद्देश्यं ख्वप नगरपालिकां शैक्षिक लागाय् याडः वयो च्वंगु योगदानया खँ काडः दिसे छखा छँ छम्हा स्नातक नारात पूर्वाक्यगु ज्या यासे शिशु स्याहार निसें विश्व विद्यालयतक न्ह्याकय्ता कुतः याडः वयो च्वडागु खँ नं वयकलं ब्याक दिल ।

नेपः या लागिं जर्मन राजदूत डा. थोमस प्रिन्जजुं नेपः या विकासया लागिं जर्मन सरकारया मदिकक ग्वाहाली दयो च्वनिगु खँ ब्याकसे नेपाल-जर्मन दशवीया जनस्तरतक डाडः वाडः च्वंगु स्वापुता अफ तः ब्याक यंकय्ता श्वनं लिपा नं ग्वाहाली याय्ता तप्पर दः धायो दिल ।

वयकलं ख्वपया सांस्कृतिक नपां पुरातात्विक सम्पदाया थः थः गु हे विशेषता दःगु खँ काडः दिसे थुकियाता म्वाकः ल्यंकः तय्फःसा नगरता तस्कं बांलाकः बिस्कं पहः ब्वयो म्हासिडका पिब्वयो च्वनय् फै धायो दिल ।

नेपः या लागिं युनेस्कोया प्रतिनिधि माइकल क्रोप्ट जुं विश्व सम्पदाया धलः खय् नां जायो च्वंगु सम्पदाया थः थः गु हे विशेषता दैःगु खँ ब्याकसे तः भ्वखाचां स्यंकः थुडः ब्युगु सम्पदात थी थी हुनिं ल्हवनय्-कानय् व दानय् मफयो च्वंगुलिं, दानय्गु ज्या न्ह्याकय्ता, मः काथंया पला न्ह्याकय्ता व समन्वय याय्ता थःपुं सकारात्मक जुयागु खँ काडः दिल । वयकलं विश्व सम्पदाया धलः खय् नां जायो च्वंगु सम्पदात ल्हवनय्गु इवलय् थी थी संरक्षण नीति व नियम काथं याय् मःगु वाध्यात्मक ब्यवस्था दः सां नं मू खँ यां स्थानीय नागरिक पिनिगु भिं ज्याखय् छ्यलय् मःगु बिचः प्वंकः दिल ।

नपालाय् धुकः प्रतिनिभिमण्डलं ख्वयया लाय्कुली च्वंगु राष्ट्रिय कला संग्रहालय, ड्युडापा इयोदरवार, तलेजु देगः या लिक्क, तःमाहीया डातापोल्हँ, भैल देगः, दतात्रय लागाय् भ्नायो स्वयो दिल ।

नपालाय्गु इवलय् ख्वप नगरपालिकाया उप-प्रमुख रजनी जोशी, ख्वप नगरपालिका वडा नं. २ या वडाध्यक्ष हरिप्रसाद बासुकला, कार्यपालिकाया दुजः रोशन मैयाँ सुवाल, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत रामलाल श्रेष्ठ, प्रशासकीय अधिकृत दामोदर सुवाल जु पुं उपस्थित जुयो द्यूगु खः सा उगु भ्रमण पुचलय् जर्मन राजदूतावास पाखं अनुजा प्रिन्ज व ग्रेगर गाजा युनेस्को कार्यालय यँ संस्कृति विभागया निपुणा श्रेष्ठ, राष्ट्रिय कला संग्रहालय प्रमुख मोहनसिंह लामा, सम्पदा संरक्षण कार्यालयया सुनिता भडैल नं भ्नायो द्यूगु खः ।

जनताया च्वमिपिन्ता उत्साहित याय्मः

- का.रोहित

श्रमिक वापौखय् २०५० निसें २०५५ तकखय् पिथांगु वरिष्ठ लेखक लक्ष्मण जोशी (जोराल) या प्रतिपक्षी कलम च्वसु मुना साफू स्रष्टा समाजयाय ग्वसालय जूगु ज्याइवःसं वरिष्ठ राजनीतिज्ञ नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नायो भाजु नारायणमान बिजुक्छें जु पाखं चिखी फ्यनय्गु ज्या जुल ।

ज्या इवःसं वयकलं जनताया च्वमि पिन्ता उत्साहित याय मःगु बिचः प्वंकसे जोरालया च्वसुखय् शासक पिनिगु सैद्धान्तिक व नीतिगत आलोचना दःगु खाँ ब्याकसे सत्ताया आलोचनां देता फाइदा जुइगु खाँ न्हिथाडः दिल ।

वयकलं धायोदिल-साफू दुनयँ नायक व खलनायकया किपा खानय् दः ।'

श्रमिक वा पौ व मजदुर न्हि पौ खय् अपलं प्रतिपक्षी च्वमिया च्वसुत पिब्वय धुंकगु खः धायो दिसे नायो भाजु बिजुक्छें जुं जनताया चिन्तनया स्तर याकाय्मगु तर्क हछ्याडः दिल ।

नायो भाजु का.रोहित जुं देया राष्ट्रपतिया बन्देबस्त कमजोर जुगु खाँ ब्याकसे न्यायपालिकां राष्ट्रपति थजगु सार्वभौम संस्थाता फलाना मनूता न्हिथाडागु न्हिल्याखय् प्रधानमन्त्रीखय् नियुक्ति यो धाय्गु आदेश (उजं) ब्यूगु मिलय् मजू धायो दिसे वयकलं प्रधानमन्त्री ल्ययगु अधिकार संसदताजक दैगु खाँ ब्याकसे मन्त्रीखय् भागवण्डा याडः च्वंगुलिं न्यायपालिका नपां शासकपिनिगु लाहातय् म्हुँछिडः तय् फःगु तर्क तयोदिसे शक्तिशाली राष्ट्रपति जूगु खःसा सेना वाडः प्रधान न्यायाधिशता घेरय् याइगु खः ।

नायो भाजु बिजुक्छें जुं धायो दिल -'प्रधान न्यायाधिशं

मन्त्रीमण्डलय् थःपुं मनू तःगु पाय्छि जूगु खःसा राजिनामा याकय् मज्यूगु खः, धात्थें मज्यूगु खःसा अजगु ज्या याय् मज्यूगु खः।'

तः तः हांगुं दलत संसदया पुनः स्थापनाया माग तयो सर्वोच्च अदालतय्वांगु संसदया सर्वोच्चताया अखः जूगु खाँ वयकलं काडः दिल ।

च्वमि भाजु लक्ष्मण जोशीजुं नेमकिपाया सिद्धान्त, नीति, बिचः व दृष्टिकोण, जनताया दशवी थयंकय्गु उद्देश्यकाथं च्वज्या हज्याकागु खाँ ब्याकसे वयकलं थःगु आत्मसंतुष्टिया लागिं जक च्वयागु मखुसं दे व जनताया सेवा याय्गु मतिं च्वयागु खाँ ब्याकसे जिं सय्कः च्वयागु स्वयो च्वय सय्कागु खः धायोदिल । न्हूपुं च्वमिपिसं नं श्व हे लाँपु ज्वनिगु आशा याय् ।

नेमकिपाया केन्द्रीय दुजः श्रमिक वापौ या प्रकाशक सरोजर राज गोसाइँ जुं नेपः या बामपन्थी राजनीतिया इतिहास च्वयो दय्महा जोरालया 'प्रतिपक्षी कलम' प्रतिक्रियावादी बिचः या खण्डन याडः तःगु उब्लेया राजनीतिक घटनाया आन्द्राभुरी पिल्हवयो दय्महा सिया च्वसु मब्वसं मगागु साफू खः धायोदिल ।

नेमकिपा केन्द्रीय दुजः स्रष्टासमाजया छ्याञ्जे सुरेन्द्र राज गोसाइँ जुं उब्लेया राजनीतिक समाज व नेपाली डबली खानय् दःगु मचः मगागु व बाँमलागु खाँत कुलः सिद्धान्त कय च्याडः वानय् फःमहा 'जोराल' स्यल्लामहा च्वमि खः धायोदिल ।

अथेहे नेमकिपाया केन्द्रीय दुजः सुन्दर बासी जुं उगु साफूति उब्लेया राजनीतिक स्थिति सं नेमकिपाया भूमिका, दृष्टिकोण खानय् दः धायोदिल । नेमकिपाया केन्द्रीय दुजः नपां वागमती प्रदेशया सांसद मयजु सृजना सैजुं जोरालया साफू राजनीतिक बेथितिता छ्याछ्या याय् फःमहा च्वमि खः धायोदिसे साफू अन्याय, अत्याचार व शोषणया विरुद्ध तयो तःगु खः धायोदिल । शिक्षक योगेन्द्र मान बिजुक्छें जुं थुगु साफूखय् च्वयो तःगु च्वसुया ई नेपः या महत्वपूर्ण ई जूगुलिं उकिया किपा ब्वय्ता सफल खानय् दः धायोदिल ।

ज्या इवया नकीं, स्रष्टा समाजया दुजः ख्वप नगरपालिकाया उप-प्रमुख रजनी जोशी जुं पिथानय् खाँगुलीं लय्ता प्वंकः दिलसा ज्या इवःसं स्रष्टा समाजया दुजः सुशिला कर्माचार्य व नरेश खत्री नं न्वचु तयो द्यूगु खः ।

(लक्ष्मण राज जोशी भक्तपुर लय पौया सम्पादक नं खः)

‘उपमेयर कप’ या कासामि पिन्ता ट्रयाक सुट बिल

कार्तिक ३

खवप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं २०७८ कार्तिक ४ गते निसैं येँ न्ह्याकय् तांगु उपमेयर कप महिला फुटबल धिंधिं बल्ला कासाखय् बवति कः वानिपुं खवप नगरपालिकापाखं दुतिपुं कासामि व स्यनामिपिन्ता खवप नगरपालिकाया लोगो दःगु जर्सी व ट्रयाकसुट इड दल ।

बुधबार कासामीपिनिगु म्हासिइका नपां मार्गानिर्देशनात्मक ज्या इवःसं प्रमुख प्रजापति जुं कासा मनूया जीवनया अभिन्नअडुग खः धायो दिसे खवप नगरपालिकां मदिकक कासाया प्रशिक्षण ब्यू ब्यू वयो च्वंगु नपां मेगु ताडः कासाया प्रशिक्षण याडः वयो च्वंगु खाँ

ब्याक दल । खवप नगरपालिकाता शिक्षा व स्वास्थ्य नपां नपां कासाया लिधंसाय नं नमूना नगरपालिकाथं हज्याकयूता खेलकुद समिति सक्रियजूयो हज्याडः च्वंगु खाँ ब्याकसे वयकलं ब्वनामिपिसं थःगु शैक्षिक योग्यता नपां नपां कासा लागाय् दुथ्याकः शारीरिक, सामाजिक व मानसिक विकासय् विशेष भूमिका म्हितय् मः धायो दल ।

खवप नगरपालिकां कासामिपिनिगु मन थाकायूता नपां प्रोत्साहन अप्वयूकेता थी थी राष्ट्रिय व अन्तर्राष्ट्रिय स्तरया कासामिपिन्ता हानेज्या याडः वयो च्वंगु खाँ काडः दिसे प्रमुख प्रजापति जुं कासामिपिसं थःगु समाज व देशया प्रतिष्ठाया निंतिं अनुशासित जुयो कासा म्हितय् मः धायो दल ।

ज्या इवःसं खवप नगरपालिकाया उप-प्रमुख रजनी जोशी जुं कासाखय् त्या बु जुइगु स्वाभाविक खः धायो दिसे कासा संयम जुयो साहसिक काथं म्हितयूता बः याडः दल । वयकलं नागरिकपिनिगु शारीरिक व मानसिक स्वास्थ्यया निंतिं कासां तहांगु ग्वाहाली याइगु खाँ ब्याकसे वडा-वडाय् च्वंगु कासामिपुचः ता सक्रिय याय् मः धायोदल ।

अखिल नेपाल फूटबल संघया ग्वसालय् कन्हेनिसैं न्ह्याकिगु कासाखय् खवप नगरपालिकापाखं नीम्हा मिसापुं कासामिपुं धिंधिं बल्लाय् बवति कः वानिगु खाँ खवप नगरपालिका खेलकुद समितिया कजि श्याम कृष्ण खत्री जुं काडः दल ।

विद्यार्थी निकेतनय् पुरातात्विक छँ या अवशेषत लुयो वल

विद्यार्थी निकेतन ब्वनयूकुथिया छँ हनयँ नाः ट्यांकी दयूकेता गः म्हुगु इलय् अन्दाजी साढे ६ फिट ब्वय् टेपु ल्वहँ चिकं अपा, फः अपा, दाच्ची अपां दयूक तःगु फः नपां पुरातात्विक भवनया अवशेषत लुयो वगु दः । उगु इवलय् खवप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति, उप प्रमुख रजनी जोशी जुं बुधबार उगु थासय् हे भायाो स्वयो द्यूगु खः । वहे इवलय् प्रमुख प्रजापति जुं विद्यार्थी निकेतन मा.वि. या प्र.अ. रजनी जोशी नपालाडः खवप नगरपालिकां आना लुयो वगु पुरातात्विक अवशेषत विस्तृत अध्ययन याय्गु खाँ ब्याकसे अः याता उगु ज्या ह मज्याकसें दिक्ु याडः तयूता आग्रह याडः दल ।

नेमकिपाया नायोभाजु ख्वपया ऐतिहासिक पुखु स्वः भाल

कार्तिक ४

नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नायो नारायणमान बिजुक्छें (का.रोहित) जुं व ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं नपां ख्वपया ऐतिहासिक रानीपुखु ल्हवनयकानय याय् धुंथाय् स्वः भाल ।

बिहवार नायो भाजु बिजुक्छें जु नपां प्रमुख प्रजापति नपांया पुचः ख्वप नगरपालिका वडा नं. १ खय् च्वंगु भाजु पुखु व दूधपाटीया सिद्धपुखुली भायो स्वयो दिल । स्वभक्तःगु इलय् वयकलं ख्वप नगरपालिकां गुब्ले निसें ल्हवनय् मखाड थयं मथयं न्हाडः वानिथें च्वंगु रानीपुखुता ल्हवडः जीवन दान ब्यूगुलिं लय्ता प्वकसे तस्कं च्वन्हाय्गु ज्या यागु खॉ ब्याक दिल । पुलां पुलांगु सहरय् अपलं महत्व दःगु खॉ ब्याकसे वयकलं सभ्यताया विकास व महत्वया खॉ थुइकय्ता प्राचीन सम्पदाया विशेष थाय्या महत्व दैगु नपां अजगु सम्पदा ल्यंकः म्वाकः तय्ता स्वापु दःगु निकायं ध्यान तय्मः धायो दिल ।

कतः याभरं व विदेशी ग्वाहालीं यागु विकास ता मतुइगु खॉ ब्याकसे वयकलं थः हे हज्याडः स्वाबलम्बी जुयो सम्पदा पुनः निर्माण व ल्हवनय् कानय् ज्या याडः ख्वप नगरपालिकां देशया लागिं ब्वस्यलागु ज्या यागु खॉ काडः दिल ।

वि.सं. १६८७ स उब्लेया जुजु जगज्योति मल्लया पालाय् दयकगु रानीपुखु व उकिया थिइकः च्वंगु सत्तः फल्चा नपां दुगू खयः ख्वपयाय् हे सांस्कृतिक नपां ऐतिहासिक महत्वया सम्पदात मध्ये ला । ख्वपया रानी पुखु यें या रानीपुखुस्वयो पीदाहाँ दयकगु इतिहास दःगु उगु पुखु ल्हवनय् कानय्गुलि अः तक खय् नेगु करोड, ७५ गु लाखयाति दां खर्च जुय धुंगु खॉ रानीपुखु उपभोक्ता समितिं धायोदिल ।

ख्वप नगरपालिकां नेपाली सेना नपां मिलय् जुयो उगु पुखुली तः क हे सुचुकुचु याड वगु नपां उगु पुखुली लुयो वगु दसीया लिधांसाय् भीगु थःगु हे पहलय् पुखु ल्हवनय्-कानय् याडागु खॉ नगरपालिकां धःगु खः । अःपुखुया दक्षिण पाखय् लाक हवाड-हवाड फल्चा पूर्व व उत्तर पाखय् द्रहें वानय्गु धवाका, नपां फल्चा नं दाडः च्वंगु दः ।

उगु इवलय् ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं ख्वपया रानीपुखु ल्हवनय्गु ज्या क्वचाइथें च्वंगु व पुखुया चाकलीं बांलाकय्गु, छाय्पिइगु ज्या जूयो च्वंगु खॉ ब्याक दिल । स्वंगु उपभोक्ता समितिपाखं रानीपुखु ल्हवनय्कानय् ज्या हज्याक च्वंगु खॉ ब्याकसे वयकलं पुनः निर्माणया फुकक ज्या मथां हे क्वचाइगु नपां सर्वसाधारण सकलसिता रानीपुखुली चाहिलय् दैगु खॉ ब्याक दिल ।

निरीक्षणया इवलय् ख्वप नगरपालिकाया उप-प्रमुख रजनी जोशी, प्रहरी उपरीक्षक शिव कुमार श्रेष्ठ, सैनिक आवासीय महाविद्यालयया प्रमुख सेनानी सन्तोष कार्की, ख्वप नगरपालिका वडा नं. १ या वडाध्यक्ष श्यामकृष्ण खत्री, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत रामलाल श्रेष्ठ, सम्पदा शाखा प्रमुख रामगोविन्द श्रेष्ठ, प्रशासकीय अधिकृत दामोदर सुवाल, उपभोक्ता समितिया पदाधिकारीपुं नं भक्तःगु खः ।

ख्वपया रानीपुखु ल्हवनय्गु ज्या २०७६ जेष्ठ १५ गते न्ह्याकगु खः सा थयं मथयं स्वला लिपा जीर्णोद्धारया ज्या क्वचाइगु खॉ ख्वप नगरपालिका वडा नं. १ वडाध्यक्ष श्याम कृष्ण खत्री जुं धायो दिल ।

राष्ट्रिय म्हासिका पौ इनयूगु रुजु अधिकारीपिनि दश्वी अभिमुखीकरण

कार्तिक ९

ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिया मू पाहाँल्य व भक्तपुर जिल्लाया प्रमुख अधिकारी रुद्रादेवी शर्माया नकिंसुई राष्ट्रिय परिचय पत्र (राष्ट्रिय म्हासिका पौ) इयगु सम्बन्धी रुजु अधिकारीपिनि दश्वी मंगलबार अभिमुखीकरण ज्या इवः जुल ।

ज्याइवःसं नगरप्रमुख प्रजापति जुं हिगू अंकया व्यक्तिगत म्हासिका ल्या पिब्वयगु इवल्य नागरिकया व्यक्तिगत विवरण लाहाचिं (औठा छाप) क्पिपा व मिखाया नानीया क्पिपा नांया सूचं मुडकाइगुलिं नागरिकया संवेदनशील विवरणया सुरक्षाता हःनय तयो राष्ट्रिय म्हासिका पौ वा विवरण मुनयगु ज्या याय्मःगुलि बः बियो दिल ।

व्यक्तिगत विवरणत सुरक्षित जुयमः धायो दिल ।

ख्वप नगरपालिकाया उप-प्रमुख रजनी जोशीं राष्ट्रिय परिचय पत्र नागरिक पिनिगु लागिं ज्यालग्य जूगु खाँ ब्याकसें थुकी नागरिकपिनिगु व्यक्तिगत म्हासिका राष्ट्रपाखं जुइगु खाँ काड दिल ।

ज्या इवः या सभाया नकीं प्रजिअ शर्मा जुं व्यक्तिगत वैयक्तिक व जैविक विवरण नपांया डिजिटल म्हासिका निस्वानयगु मतिं नेपःया सरकारं बहुउपयोगी राष्ट्रिय परिचयपत्रया अवधारणा ह्छ्यागु खाँ ब्याकदिल । नेपाली नागरिकता काय धुपुं नागरिकपिसं जक राष्ट्रिय परिचय पत्र विवरण दर्ता याय दैगु कानुनी व्यवस्था दःगु खाँ वयकलं ब्याक दिल ।

राज्यं विइगु फुकक सेवा व सुविधा सहज व सुलभ यायता राष्ट्रिय म्हासिका पौया अवधारणा ह्छ्याड हःगु खाँ ब्याकसे व्यक्तिगत सम्पतिया सुरक्षा जुइगु नपां जालसाभी व किर्ते ज्यात याक्य मबिइगुलिं थुकी महत्वपूर्ण भूमिका म्हेतिगुलि बः याडः दिल ।

प्रमुख प्रजापति जुं राष्ट्रिय म्हासिका पौ विवरण मुनयगु इवल्य गल्ती जुइगु खाँयाता बिचः याडः मः काथं संशोधनया व्यवस्था नं याय्मः धायोदिसे राज्यं संकलन यापुं नागरिकपिनिगु

ज्या इवः सं भक्तपुर जिल्लाया साहायक सिडिओ सीता परियारं राष्ट्रिय परिचयपत्र भौतिक व अनलाइन नेगू काथं छ्यलय फैगु नपां थुकी नेपाली नागरिकता काय धुपुं नागरिकपिनिगु वैयक्तिक व जैविक विवरण नागरिकपिनिगु म्हासिका व अमिगु भिया लागिं न्ह्याकः च्वंगु ज्याइवः काथं खः धायोदिल ।

ज्याइवख्य ब्वति कायो द्यूपुं जनप्रतिनिधि पुं, वडा सचिव व रुजु अधिकारीपिसं राष्ट्रिय परिचयपत्र विवरण संकलनया इलय वयफःगु समस्या व थःगु मनया खाँ तयो द्यगु खः ।

इवाप

ख्वप नगरपालिका पाखं पिथाड च्वंगु स्वप पौ बः छि पौ ख्य बांलागु चवसु त बियो ग्वाहाली याड दिसँ । उगु रचनाया ल्य ज्या याड पारिश्रमिक बियगु खाँ ख्वप नगरपालिकाया २०७७ श्रावण २६ गते च्वंगु बैठकं

क्वः छ्यगु खाँ ब्याक चवडा ।

सम्पादक
ख्वप पौ

स्पेनिस संसदीय प्रतिनिधिमण्डल खपय्

कार्तिक ११

बागमती प्रदेश सभाया माननीय सभामुख सानुकुमार श्रेष्ठया ब्वनालय नेपःया भ्रमणय् भःपुं स्पेनया सभामुख ब्लांका मार्टिन डेल्गाडोया न्हयलुवाय् नीप्यम्हासिया प्रतिनिधिमण्डलता खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति, उप-प्रमुख रजनी जोशी, प्रदेश सभासद सुरेन्द्र राज गोसाईं जु पिसं स्वम्ह, तक्वा तपुली, खादा, पुतुम्हिचा व जुजु धौ बियो लायक्या धवाकां दुकायो लसकुस याडः दिल ।

नगर प्रमुख प्रजापति जुं वागमती प्रदेशसभाया माननीय सभाप्रमुख उप सभामुख व खप जिल्लाया माननीय सांसद व स्पेनिस संसदीय प्रतिनिधिमण्डलया पुत्रः ता खपया लायकुली च्वंगु सांस्कृतिक, पुरातात्विक नपां ऐतिहासिक महत्वया सम्पदाय् यंकः स्वकः दिल ।

भ्रमणया इवल्य् स्पेनया संसदीय दलया सभाप्रमुख ब्लांका मार्टिन डेल्गाडो नपांया प्रतिनिधि मण्डलं खपया सांस्कृतिक

पुरातात्विक व ऐतिहासिक सम्पदात मनह्वयक स्वयो दिल ।

भ्रमण पुत्रलं खपया लायकुली च्वंगु राष्ट्रिय कला संग्रहालय, लुँधवाका, ड्युडापा इयो, सिद्धिलक्ष्मीया देगः, यक्षेश्वर महाद्योया देगः, सिलु महाद्योया देगः व चतुर्ब्रम्ह महाविहार स्वय धुकः तःमाही थ्यंकः डातापोल्हँ व भैल देगः स्वयो दिल ।

प्रमुख प्रजापतिजुं सभामुख डेल्गाडो नपांया प्रतिनिधिमण्डल पुत्रः ता 'म्हव्यखा इयो' व नगरपालिकाया पिथनात मतनाया चिं काथं लः ल्हाडः दिल ।

उगु पुत्रलं खप नगरपालिकां व्यवस्था याडः तःगु सांस्कृतिक प्याखंत माक प्याखं, कवांचा प्याखं व जंगली प्याखं ध्यान तयो स्वयो दिल ।

स्पेनिस प्रतिनिधि मण्डलय् स्पेनया प्रदेश मन्त्री मेयर पत्रकार, ब्यापारीत नं भःगु खः।

अपराधिक घटना म्हवँ याय्ता प्रहरी

कार्तिक १३

खपया विद्युत सामग्री व्यवसायी संघ, भक्तपुर लेडिज जेसिस, बनसी खुल्ला क्षेत्र संरक्षण समाजया मंकः कुतलय् मोहनी, स्वन्ति व न्हँ दँ ने.सं ११४२ या लसताय् भिन्तुना देछाय्गु ज्या इवः सं सामाजिक सुरक्षाय् नेपः या प्रहरीया भूमिका विषय जूगु अन्तर क्रियाया उलेज्या खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं पानसय् मता च्याकः याडः दिल । ज्या इवःसं वयकलं न्हँ न्हँ गु अपराधत खानय् दयो वगुलिं न्हँ पुस्ताता सचेत याय मःगु, समाजय् जुइगु आपराधिक घटना मजुइकेता नागरिक स्वयं नं सचेत व सावधानी जुयमःगु शान्ति सुरक्षा व आपराधिक घटना म्हवँ याय्ता प्रहरी व नागरिकपुं नेम्हासियां लाहा दय्म धायोदिल ।

न्यायालय दुनय् खानय् दःगु विकृति व विसंगतिया कुंखिड दिसे जनताया पक्ष वकालत यायमपिनिगु हर्कत खाड आम जनता अजु चायो च्वंगु व अपलं छ्यलय् मालः च्वंगु विद्युतीय सामान नेपालय् दय्के मफगुलिं भ्नी पर निर्भर जू जुं वांगु खाँ ब्याक दिल । अथेहे वडा नं. ९ या वडाध्यक्ष रविन्द्र ज्याख्व जुं पुलांगु बस्ती थें न्हँगु बस्ती नं मिलय् जुयो नखा डायकेता वडां ज्या साडः च्वंगु व न्हँगु

व नागरिक नेश्वंयाय् हे लाहा दय्मः

बस्ती विकासया ज्यात न्ह्याक च्वंगु खाँ ब्याक दिल । महानगरीय प्रहरी परिसरया शिव कुमार श्रेष्ठ खपया अपराधया अवस्था पिब्वयो दिसे प्रहरी प्रशासनं समाजता सभ्य व सुरक्षित याडः तय्ता थी थी ज्या इवः न्ह्याकः च्वडागु खाँ ब्याक दिल ।

भक्तपुर विद्युत सामग्री व्यवसायी संघया नायो भाजु माधव प्रसाद प्रजापतिया नायो सुई जूगु उगु ज्या इवःसं बनसी खुल्ला क्षेत्र संरक्षण समाजया नायो भाजु विकास दुवाल व संघया रञ्जना चापागाईं नं न्वचु तयो दय्गु खः ।

दमक नगरपालिकाया प्रतिनिधिमण्डल खप नगरपालिकाय्

कार्तिक १३

दमक नगरपालिकाया प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत गणेश प्रसाद तिमिल्सेनाया न्हयलुवाय् भःपुं दमक नगरपालिका वडा नं. ३

दमक भ्यूटावर उपभोक्ता समितिया पदाधिकारीपुं खप नगरपालिका क्षेत्र व नगरपालिका पाखं न्ह्याक च्वंगु जग्गा एकीकरण आयोजना क्षेत्रय् भायो स्वयो दिल ।

ढडक नगरपालिकाया प्रतिनिधिमण्डल ख्वप नगरपालिकाय्
२०७ॢ कर्तिक १३ गते)

उपमेयर कपया भतिं ग्वारा कासाय् ख्वप नगरपालिकाया
पुचः त्याकगु २०७ॢ कर्तिक ९ गते)

Vivo V9Youth
Dual Rear Camera

स्पेनिस संसदीय प्रतिनिधिमण्डल ख्वप नगरय
(२०७८ कार्तिक ११ गते)

जर्मन राजदूत व युनेस्कोया प्रतिनिधि ख्वप नगरय
(२०७८ कार्तिक ३ गते)

